

Flori de erin

REVISTA FEMENINĂ

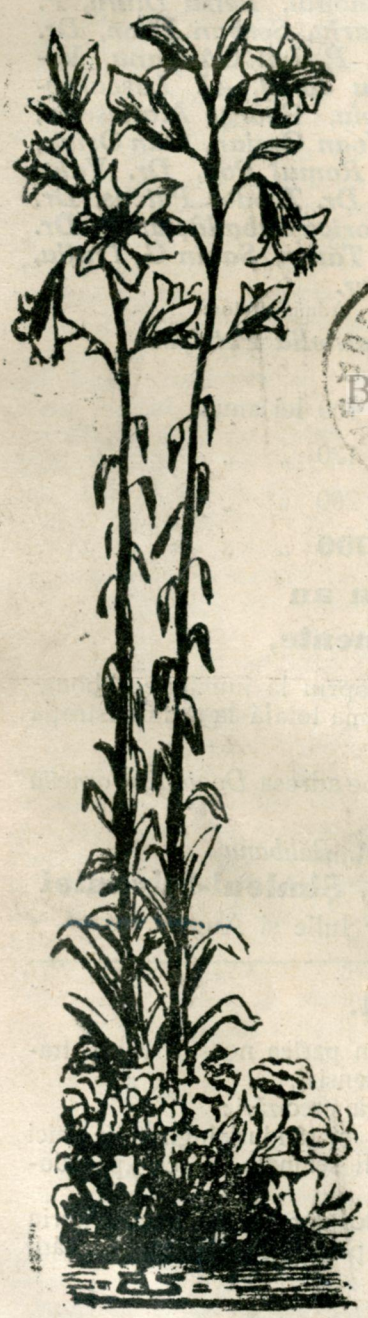
Anul III.

No. 3.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL :

Femeia la vechii romani	— — — — —	Dr. Ioan Georgescu
Literatura care ne trebuie	— — — — —	Prof. Nic. Comșa
Deslegare	— — — — —	Ion Gârleanu
Inima maternă	— — — — —	Dr. Teodor Potcaș
Iarăși Malthusianismul	— — — — —	Prof. C. Andrea
O vecernie	— — — — —	Ioan Aldea
Vinovații dela Sinaia	— — — — —	P. Teofil A. Bălibanu
Fiica Sultanului	— — — — —	Henri Ghéon
Viața, roman	— — — — —	Păr. Spiritual
Scrisoare către fostele eleve	— — — — —	Sabin G. Truția
Cronica	— — — — —	Sir.
Răspunsuri		
Posta Redacției		
Posta Administrației.		

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA: ȘIMLEUL-SILVANIEI

2 ex.

Cluj

Scopul revistei :

Să apere tineretul feminin — și femeia în general — **de imoralitatea ucigașă.**

Să dea **nutremânt sufletesc curat**, trecut prin prisma purificatoare a moralei creștine.

Să sâdească în inimile tinere „**adevărate flori de crin**” și să le păzească intactă nevinovăția și curățenia lor sfântă.

Să readucă la Isus societatea prin **presa și acțiunea creștină.**

Să **apere morală lui Hristos** — singura morală adevărată — și să lupte împotriva celor ce o vor ataca.

Să vestească pretutindeni deviza Țării noastre : „**Nihil sine Deo**”.

„Flori de crin” se va sili ca întotdeauna să dea sfaturi creștinești pentru mame, ca ele să poată da o **bună educație** fiilor lor; îndrumări pentru soții, ca să fie „**îngerul păzitor**” al familiilor lor; iar pentru fete va fi o **călăuză dreaptă și sigură**, mai ales atunci, când fără experiență, se vor avânta în mijlocul lumii plină de pericol.

COLABORATORII :

Elena Dr. Aciu, Ion Agârbiceanu, Aurel Aldea, Cornel Andrea, Antoniu Bălibanu, Ion Berinde, Dr. Irina Berinde, George Bota, Emil Bran, Dr. Nicolae Brînzeu, Vera Calangiu, M. Theodorian-Carada, Ion C. Cătuneanu, P. Vasile Chindriș, Pr. Toma Chiricuță, Dr. Simeon Chișiu, Prof. Nicolae Comșa, Augustin Cosma, Victoria Diamandi, Petru Dulfu, P. Victor Dunca, Filotea Dumbrava, Dr. Gelu Egry, Nicolae Fântânariu, Șerban Filon, Dr. Nicolae Flueraș, Prof. Iosif Frollo, Mia Frollo, Gala Galaction, P. Ion Gârleanu, Volumnia Dr. Gheție, Dr. Ioan Georgescu, Ovidiu Hulea, Alexandru Ionel, Al. Lascarov-Moldovanu, Dr. Emil Lobonțiu, Dr. Titus Malai, P. Teodor Mateiu, George Matieșanu, P. Ireneu Merloz, Dr. Domenic Neculăeș, Prof. Dumitru Neda, Dr. Ioan Ossian, Ioan Oșian, George Perneșiu, Elena Pop Hossu Longin, Dr. Ionel Pop, Dr. Romul Pop, Dr. Valer Pop, Dr. Augustin Popa, Septimiu Popa, Olivia A. Poruțiu, Pr. Căp. Dr. Teodor Potcaș, Dr. Emil Precup, Livia Rebreanu-Hulea, George Rednic, Mihail Robu, Florica Sabadășiu, P. Dr. Coriolan Sabău, Valeriu Gr. Sima, Ioan Tătăran, P. Dr. Aloisie L. Tăutu, Sabin G. Truția, Ilie Vetîșan, Sorica Vlădescu, Prof. Ioan Vultur.

Redactor :

P. Teofil A. Bălibanu.

Administrator :

Cornelia Petrișin.

Secretar de redacție :

Iuliu Boțan.

ABONAMENTUL : Pentru studențime 100 lei anual
 „ particulari 120 „ „
 „ instituții și societăți 200 „ „

Abonament de încurajare . 300 „ „

**Primește un abonament gratuit pe un an
 ori cine va câștiga cinci noi abonamente,**

iar celui ce va câștiga două abonamente noi, i-se reduce abonamentul propriu la jumătate. Abonamentul gratuit și reducerea la $\frac{1}{2}$ se câștigă numai după ce se trimite suma totală la Administrația revistei.

În chestiuni de administrație (abonamente, etc.) vă rugăm să scrieți pe adresa *Doamnei Cornelia Petrișin, Șimleul-Silvaniei.*

În chestiuni de redacție să vă adresați *Păr. Teofil A. Bălibanu*

FLORI DE CRIN, revistă feminină, **Șimleul-Silvaniei**

Apare lunar, cu excepția lunilor Iulie și August.

Pentru cei ce scriu la Revistă.

Suntem f. bucuroși să scrie — în Flori de crin — și începătorii. Din partea noastră vor fi tratați numai cu bunăvoință și încurajare. Bineînțeles, în afară de cei prea pretensivi.

Pentru lămurirea definitivă a unor chestiuni importante dăm și câteva precizări :

Preferăm articolele scurte, cu fraze scurte, scrise citeț, fără cuvinte și rânduri înghesuite (nici în cazul că se bat la mașină) și numai pe o parte a hârtiei. Articolele pot fi semnate și cu „pseudo-nim” dar în acest caz, Redacției, trebuie să-i se comunice numele adevărat.

Articolele pot fi literare, ori din domeniul științei, filozofiei, artei, etc. dar să fie trecute „prin prisma purificatoare a moralei creștine”. De aceea nimeni nu se va supăra pentru eventualele retușări.

Poezii publicăm mai puțin bucuroși, în afară de cele bine-reușite.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază ci se distrug.

Scrisorile numai așa le putem ridica dacă sunt suficient timbrate.

FLORI DE CRIN

REVISTĂ FEMENINĂ

NIHIL SINE DEO

REDACTOR RESPONSABIL :
P. TEOFIL A. BĂLIBANU

LĂUDAT SĂ FIE ISUS

CENZURAT

Femeia în lumina creștinizmului :

FEMEIA LA VECHII ROMANI.

Dacă ne-am închipui că la Romani, la strămoșii noștri, cari au stăpânit odinuară aproape întreaga lume, ar fi fost totdeauna moravuri curate și o viață familiară exemplară, ne-am înșela amar. Ce e drept, poporul acesta a fost singurul în antichitate care a avut multă vreme o concepție mai sănătoasă despre rostul și menirea înaltă a femeii. Matrona romană (mater familias) avea odată o demnitate fără seamăn. Cornelia, mama Grachilor, rămâne un model de mamă, pentru toate timpurile. În loc să se fălească cu cercei, inele și brășete, ea și-a arătat copilașii spunând: Aceștia sunt podoabele mele! chiar cuvântul căsătorie în latinește „matrimonium” sau „matri-monium” ne arată o întărire a drepturilor mamei. Erau respectate și văduvele care avuseră un singur bărbat „univirae”. Vechii romani aveau chiar o instituție, cum nu găsim în toată antichitatea păgână: Vestalele. În cinstea zeiței Vesta, fecioare din cele mai alese familii romane veniau la templul acestei zeițe, unde ziua și noapte îngrijiau focul sacru să nu se stingă. Pentru că se devotau acestui cult, pentru că renunțau la dreptul firesc pentru orice ființă omenească de a întemeia o familie, ele erau foarte respectate; li-se acordau drepturi suverane; puteau să grațieze pe cei osândiți la moarte. Din nefericire, însă aceste moravuri s'au păstrat prea puțin în puritatea lor originală. Odată cu cuceririle romane în Africa și în Orient, învingătorii romani sunt învinși pe țărâm familiar. Se aduce o lege, care încuviințează divorțurile. Viața casnică e distrusă. Celebrul erou și consul Emilius Paulus și-a alungat nevasta dela casă și când a fost întrebat, pentru ce? el a răspuns cinic: „Când ghețele mă strâng, le lapăd!” Eroul Pompeius, unul din triumviri, se desparte de nevasta dintâi pentru a se căsători, din considerații politice, cu fiica lui Syllas. Filosoful, oratorul și bărbatul de stat Cicero, autorul celebrei lucrări Despre datorii (De officiis) încă își părăsește prima sa soție, pe buna Terenția, care făcuse atât de mult pentru rechemarea lui din exil și se căsătorește din nou cu alta bogată, ca să-și plătească datoriile cu zestrea ei. Insuși Cato, marele și dreptul Cato, acest caracter autentic roman, nu numai că-și isgonește femeia dela casă, dar, înainte de plecare, o și necinstește, dând-o pe mâna unor sclavi destrăbalați. Dar chiar Octavianus Augustus, care adusese mai multe legi pentru moralizarea populației, e cel dintâi care dă pildă rea. El repudia pe virtuoasa Scribonia și se împreună cu o

curtezană ca Livia, care transformă palatul imperial într'un lupanar. Câtă vreme sunt tinere și frumoase au, firește, mare trecere; dar dacă îmbătrânesc, dacă, vorba poetului satiric Juvenalis, dintele vremii le-a șters trandafirii din obraji, le-a încrețit pielea, ori le-a prăpădit alabastrul dinților, atunci vai și amar. Bărbatul le alungă fără milă. De multeori nici nu-și ia oboseala să facă acest lucru în persoană, ci trimite, pur și simplu, pe un sclav care-i spune femeii disgrățiate: „Pleacă!” și ea trebuia să plece. Dacă nu pleca, venia cu un biciu și răvășia până la sânge spatele și tot corpul nefericitei ființe. Ba de multe ori, scotea în bătăi și din casă și n'o slăbia nici afară, în curte, pe stradă, în piețele publice, pentru ca pedeapsa să-i fie cu atât mai mare. Și ce pretexte ridicole nu găseau bărbații ca să divorțeze de femei! Astfel unul divorță pentru că soția își sufla nasul prea adeseori; altul, fiindcă îndrăsnise să iasă din casă fără știrea lui. Și, ceea ce era mai grav, nu se respecta nici dreptul cel mai sfânt al femeii: cel de mamă. Ea n'avea drept nici asupra copilului pe care l-a zămislit în sânul ei, l-a crescut cu sângele ei, l-a hrănit cu laptele ei. Cât ce venia copilul pe lume, el trebuia să fie așezat jos, pe pământ, în mijlocul casei. Când venia tatăl familiei, se uita la el și dacă-l ridica (elevare; de aici și cuvântul elev!), atunci copilul putea să fie lăptat și îngrijit mai departe. Dacă nu, el era ucis, fără ca mama să aibă drept să protesteze sau să se împotrivescă. De multe ori însă nu ajungeau până aici. Bărbatul putea să aibă capriciul să provoace avort încă pe când copilul era în sânul mamei, pricinuind de multeori două morți: a copilului și a mamei, cum se întâmplă uneori din nenorocire și astăzi. Dacă tatăl (pater familias) nu ridica copilul nou născut dela pământ, atunci acesta sau era aruncat cu gunoaietele la „cloaca maxima” sau era vândut. Se găseau cumpărători pentru asemenea marfă, fie pentru a face din el gladiator, fie săltimbanc, fie prostituat. Și aceste stări de lucruri își găseau sancțiunile lor legale în legislația Decemvirilor. Și ce e mai trist, aceste stări de lucruri erau aprobate și de moralisti și filosofi. Quintilianus spunea: „A ucide un om e adeseori crimă; dar a-ți ucide propriii copii e de multeori un lucru frumos și măreț”. Cauza încearcă s'o explice Seneca, zicând că e rațional să te scapi de „lucrurile nefolositoare”. Doar câte un suflet delicat de poet, ca Horatius, dacă se cutremura de groază, întrebându-se ce va aduce ziua de mâine? Vârsta părinților mai rea decât a stră-

moșilor ne-a dat naștere nouă, cari suntem mai nelegiuți decât ei și vom avea urmași mai ticăloși (Damnosa quid non imminent dies? Aetas parentum, peior avis, tulit nos nequiores, mox daturos pro geniem vitiosiorum. Horatii Odar. I. III. od. VI.) Și teama marelui poet din nenorocire s'a adevărit. Stricăciunea morală era atât de mare, încât femeile nu și socotiau vârsta după ani, ci după numărul bărbaților pe cari i-au avut. S. Ieronim povestește că, pe vremea când a căzut Roma în mâna Visigoților lui Alaric, în 410, a cunoscut femei tinere, care avuseră câte 17 bărbați. În asemenea condițiuni, se putea să nu vie potopul să înnece atâtea păcate și fărădelegi?

Situația femeii la păgânii de astăzi.

Tabloul acesta n'ar fi complet, dacă n'am arăta, cât de sumar, situația femeii, la păgânii de astăzi. La Arabii de astăzi, în vremece bărbatul umblă călare, femeia vine pe jos, purtând greutatea enormă în spate. În Africa centrală, la triburile încă necreștinate se vinde ca o vită. Iată tariful de cumpărare la acești păgâni: 5 găini prețuesc cât 1 oaie; 5 oi cât o vacă; 5 vaci cât 1 femeie (Comunicare făcută de misionarii creștini de acolo.) Și să nu cugetăm, că în altă parte, e mai bine. Iată ce aflăm dela un misionar englez din părțile lacului Winnipeg, în Canada: „Ne aflăm într'un sat creștin, inconjurat de popor păgân. Contrastul între cele două lumi era foarte evident. Creștinii noștri, îndată ce erau în stare să zidească trăiau în case bunicile și se siliau cu toată seriozitatea să se înalțe în mijlocul societății lor... Una din cele mai pipăite probe, că această prefacere era adevărată și din temelie, se putea vedea în îmbunătățirea vieții familiare... La păgâni, pentru bărbați și chiar pentru băieți, se privia ca un semn de curaj și de bărbăție a disprețui și a trata neomenos pe mamele, soțiile sau surorile lor... Când vara cu barca, sau iarna cu sania trasă de câini, cercetam pe acești oameni sălbatici, vedeam pe mândrul vânător, întorcându-se alene acasă cu pușca pe umăr și cu glasul poruncitor, strigând către biata lui soție, care cu multă trudă tăia lemne: Scoală, câine, de te du înapoi pe urmele mele, în pădure și adu cerbul, pe care l-am împușcat; dar iute, că mi-e foame! Pentru a-i iuți pașii, deși ea alerga cât putea, un lemn sbura

după dânsa, de a cărui izbitură, din fericire ea era destul de indemnatică să se ferească. — Apucând cureaua cea lungă de cărat, care e o bucată de piele de mai multe picioare în lungime și al cărui mijloc mai lat este pus pe frunte, când se întrebuintează, plecă iute pe urma lăsată de încălțăminte prin zăpadă a bărbatului său și merge, poate, mile întregi, până la locul, unde se află cerbul împușcat. Legând un cap al curelei de șoldurile cerbului și pe cellalt înfășurându-l după gât, cu multă silință și meșteșug, ajunge în slârșit să pună pe umeri, animalul greu de 75—100 Kgr., sprijinit de cureaua, care sta pe frunte. — Gâfâind de oboseală, ea sosește cu greaua sa povară și de abia o trânteste jos când și răsună porunca de pe buzele tiranului, care se chiamă bărbatul său și care a socotit lucru nedemn de sine să aducă singur cerbul, dar își inchipuie că e mare lucru, dacă își tratează astfel pe soția sa. Pentru el e destul să poarte pușca. Fără a da bieteii făpturi nici o clipă de odihnă, strigă din nou către dânsa să se grăbească; el e flămând și vrea să mănânce. — Biata femeie, deși aproape istovită, știe foarte bine, din experiențele amare ale trecutului că o singură clipă de întârziere i-ar aduce pedeapsă aspră; așa apucă iute cuțitul, jupeaie animalul cu îndemănare și umple oala cu vânatul gustos, care îndată fierbe și e pus înaintea înălțimii sale. În timp ce bărbatul și băieții mănâncă iute vânatul, biata femeie își are primele ei clipe de odihnă. Se duce de se așază unde stau femeile, fetele și câinii și acolo, — femei și câini — se luptă împreună după ciolanele pe jumătate mușcate, pe care bărbații, cu răs șgomotos, le aruncă în mijlocul lor...”

Acesta e tabloul intunecos, trist, disgustător pe care ni-l prezintă situația femeii în lumea păgână antică și modernă. Am ținut să vă înfățișez acest tablou cât mai exact, pentru ca să cunoașteți adevărul și să nu dați crezare pseudo-profeților moderni ca J. J. Rousseau, Fr. Nietzsche, Hellen Key ș. a. cari bănuiesc despre minunata natură omenească, fericită în starea ei de primitivitate, neturburată de conștiința păcatului, pe care singur creștinismul l-a adus pe lume.

P. Ioan Georgescu.

LITERATURA CARE NE TREBUE.

Proverbul atât de popular: „ai carte, ai parte“, creat de autori cu intenția de a arăta buna stare materială ce o asigură învățătura, cuprinde în dedesubtul său o observație tot atât de adâncă asupra bogăției spirituale. Omul cu lectură multă e bogat spiritualicește; vederile asupra realității îi sunt largi și perspicace; lucruri, cari pentru cei mulți sunt inobservabile, devin pentru el prilej de adâncă trăire internă, izvor de recunoaștere de sine, de bucurie și mângâiere. Afirmatia e reală și veche. Grecol Aristip, care în urma unui naufragiu și-a lăsat în gura valurilor toate bunurile materiale, a trăit totuși, în pământ strein, onorat și 'ndes-tulat, căci bogățiile spirituale de care dispunea, se

transformau cu belșug în cele necesare existenței.

Indemnul de a ceti fluturat pe buzele și condeele tuturor iubitorilor de culturalzare, este bun și vrednic de crestat pe răbojul preocupărilor noastre zilnice. Literatura este doar cartea observațiilor asupra vieții făcute de oameni bogați spiritualicește, — scriitorii. Citind, trăim noi înșine acele observații; ne ridicăm spiritualicește la înălțimea atinsă de autor și observația, chiar sub auspiciile îndrumării, este mijlocul cel mai eficace al instruirii. Un suflet instruit, prin citire, în arta observației, câștigă o putere de receptivitate din ce în ce mai mare și o sensibilitate din ce în ce mai ascuțită. Primind multe și simțind adânc, omul

citit, vedește superioritate nediscutabilă în fața celui mai puțin bogat în aceste calități interne. În felul acesta se urcă câte-o mică treaptă pe drumul, cu greu urcuș, al perfecționării, drum, al cărui sfârșit trebuie să fie, și este, ținta omenirii.

Cartea literară, prin cuprinsul său, se indică deci drept un mijloc din cele mai eficace în străduința omului spre perfecțiune, spre spiritualizare. Literatura și viața se influențează reciproc. Viața este pentru literatură câmpul de observație, iar literatura, la rândul său, prin selecționarea și idealizarea vieții, devine o normă de orientare, de directivare chiar, a acesteia. Vieța e însă așa cum e: bună și rea, frumoasă și urâtă, având punct central materia cu plăcerile-i carnale, ori spiritul — gândirea și simțirea — cu deliciale lui sublime. Dela sine înțeles că literatura prin conținutul său poate fi directivantă în ambele direcții. Revine deci cititorului grija alegerii cărții pe care o citește; ea-l poate târî în noroiul pasiunilor oarbe tot așa de ușor ca și a-l sălta, în sus, pe drumul spiritualizării.

Literatura noastră actuală, caracterizată prin fuga după originalitate, după realul neutilizat încă de marii maeștri — fiind considerat de ei gunoiu, — este în majoritatea ei decadentă. Poartă 'n sine acest stigmat, tocmai, pentru că selecționează din viață nu ceea ce-i nobil și plăcut-estetic, ci mai mult lucruri ori acțiuni pe cari omul le săvârșește totdeauna cu desgustul vădirii legăturii dintre el și materie în această viață pământescă. Că tîrea unei atari cărți literare, în loc să ne urce, ne coboară, ne vulgarizează, dând animalității din noi înțâietate și prilej de afirmare.

Cărți de acestea rele, la noi, sunt multe. Înșirăm doar câteva cu reclama mai mare. Așa sunt bunăoară o mare parte din traduceri mai noi (cu armărori și cu amanți etc.), presa din țară cu aspirații străine de etnicul național, ori volumele dlui T. Arghezi: Icoane de lemn, Poarta neagră (prosă) și Flori de mucigai (versuri). Cinismul burlesc în fața vieții, considerată de clasici ca „o luptă“, cinism, care e trăsătura esențială a scrisului arghezian de ultimă etapă, precum și împrecațiile la adresa lui Dumnezeu (Bulgari și stele, versuri de N. Crevedia); indiferența în alegerea obiectului tratat (călugăr onanist, excremente omenesti etc., în Icoane de lemn), care trece 'n cea mai accentuată bestialitate (buc. din Flori de mucigai) nu sunt decât prilej de dezechilibrare sufletească, așa cum sufletul creator se dovedește, prin ele, a fi complet dezechilibrat. Freudismul dus la extrem (Patul lui Procust de Camil Petrescu, Rusoica de G. Mihaescu precum și scenele anume căutate din Răscoala dlui L. R. ș. a.) nu poate fi decât o invitare mascată sub pretextul artei, la

viața mocirloasă a timpurilor. Citind asemenea cărți, spiritul prin nelucrare tânjește, iar simțurile trupești, animalice, prin lucrare intensă se ascut și se accentuiază cerându-și dreptul întâietății în conglomeratul funcțiunilor interne omenesti. Decăderea sufletească și 'n concluzie depravarea bat la ușă cobind peirea.

Scopul individului și al societății fiind inversul depravării, desigur, nu asta e literatura care ne trebuie în lupta acestei scurte și amăgitoare vieți. Vrem literatura ca pe armă de întărire spirituală, de înnobilare sufletească, selecționând frumosul și plăcutul din noianul de fapte murdare ale vieții.

Din nenorocire, deci, dorită și hultă de matorii artei sensitive, mai aflăm și azi asemenea literatură frumoasă, adevărată modelatoare sufletească. Opera păr. I. Agârbiceanu începând cu romanele de mare extensiune (*Arhangelii, Legea trupului, Legea minții, Biruința etc.*) continuând cu schițele și nuvelele vechi și noi, în cari vi tușile strălucesc personagiilor, adeseori evidențiate, prin contrast, este, fără îndoială o operă de artă literară incontestabilă, dar, în acelaș timp, cu putere spiritualizatoare rară. Aceeaș forță vie o vădesc și nuvelele și romanele — mai ales cele din urmă — din opera păr. Gala Galaction. Personajele rele, cele mai multe, sunt în perpetuă luptă cu lumea de vrajă a simțurilor — unele 'nvingând, altele căzând —; în lungă ispășire a unei greșeli (*Papucii lui Mahmud*), ori în revoltă aprigă contra moravurilor sociale decăzute (*Doctorul Taifun*); toate având însă drapel în luptă: virtutea și curățenia. Literatura aceasta, ajutată de opera dlui Al. Lascarov-Moldovanu, de o bună parte a operei dlor M. Sadoveanu, Cezar Petrescu (menționăm în special romanul *Apostol*) și L. Rebreanu, prin viețile în plină frământare, cu căderi și ridicări, dar totuși reușite, oferă cititorului un indicator și o reconfortare spirituală. Ea nu distramă, nici nu distruge, ci clădește, punând în inima omenirii o fărâmă de lumină cât de mică din lumina veșnică și nestinsă, razele căreia ne farmecă și ne cheamă. Ea este deci literatura, care — singură — ne poate servi ca mijloc și sprijin în drumul spre perfecțiune, căci, construind, ea face din sufletul cititorului imperfect un suflet mai puțin imperfect.

Arta pentru artă, replica ce se rosteste acestei literaturi constructive, este o „deşartă fanfaronadă“ — cum o numește păr. Gala Galaction — atâta timp cât operele cu pretenția de a purta acest sigil, sunt prilej de trăire sensuală. Arta e creație a spiritului și chiar dacă ar fi „artă pentru artă“ trebuie să conțină 'n sine pecetea aspirațiunilor spiritului și nici decum ale simțurilor.

N. Comșa
preot-prof.

DESLEGARE.

Lin amurgul se așterne
Pe câmpia amorfită,
Iar în codri, rătăcită,
Noaptea negura și-o cerne.

Jos în vale 'ntr'o grăuină,
Vântul doarme pe zăpadă.
Pe pustiu-i din livadă
Se înalță luna plină.

Cu-a lui svon de sărbătoare
Satu 'n raza ei tresare,
Când pe-a robilor cărare
Stele cad scânteietoare.

Pe la case-i veselie,
Dor de viață, dor de bine.
Anul nou din sferi senine
Se așteaptă ca să vie...

Dar în casa noastră-i jale,
Lacrimi multe și durere.
„Mamă, anul vechiu mai cere
„Jertfa deslegării tale;

„Fără milă, fără frică
„Cu oțet și fiere amară
„Adăpase-o 'ntreagă vară
„Viața ta de mucenică...

„Ca pe-un rug aprins puterea
„Se topește-acum în tin,
„Dar feciorul nu-ți mai vine,
„Nu-ți mai vine mângâiereo.

„Rătăcind, un glas de bucium
„Dorul iar la el ți-l duce.
„Din pervaz, Hristos pe cruce
„Parc'ar plânge pe-al tău sbucium

„Știe el că-i ești tu mamă
„Și-l dorești acum aprăpae
„Obositele pleoape
„Le închizi — să-ți iai de seamă. —

„Ca o sfântă re 'nviată
„Din adâncă reverie,
„Ochii tăi cu duiosie
„Ii mai porți în jur odată.

„Gândurile pe 'ndelete
„Ți le-aduni tot mai străine
„Lângă chipul, ce spre tine
„Cată dornic din perete.

„Il săruți, și blând se pleacă
„Voia ta cu resemnare.
„Lacrima de'nseninare
„Vorba slabă ți-o înecă.

„Lângă tine tata plânge,
„Frații, sora se închină...
„Pe-alta frunte luna plină
„Scânteierea și-o răsfrânge.

„Iar sărutul ei de ghiăț
„Curmă muta-ți rugăciune...
„Sfinții vin să te 'ncunune
„Pentru veșnica viață...

Sub puzderia de stele,
Plânge-un clopot la Izvoare
După anul care moare
Cu Viața vieții mele...

Ion Gârleanu.

INIMA MATERNĂ.

Femeia e inimă, ce se dă pe sine în dar, nu numai ca soție, ci și ca mamă. Aceste considerații, în conexiune cu cele menționate anterior, o să ne arate că între minunile cari grăesc despre înțelepciunea și despre dragostea Creatorului, inima feminină nu este ultima. Aproape în fiecare articol al acestei reviste, rezervat pentru această problemă, trebuie să apelăm la inima maternă și deaceia vom anticipa câteva obiecțiuni cu referință la fireasca, creștineasca și incorecta iubire maternă.

Fetița seada în poala maicii sale și se adresa către dânsa cu așa întrebare: „Mămică dragă, pentru ce mă văd eu în ochiul tău?“ — „Pentru că te port în inima mea, dulcea mea fiică!“ În aceste câteva simple cuvinte se cuprinde sumar ceea ce se poate spune despre fireasca iubire maternă. Elementul și par'că silueta iubirii materne, Creatorul a altoit-o și în animale. Fiecine știe, cu câtă precauțiune și delicateță ocrotesc și apără ele pe puii lor, până când aceia sunt debili. Nici Maestrul divin nu S'a infiorat de aceea, ca dragostea Sa către Ierusalim să-o asemene cu îngrijirea maternă a găinii: *Ierusalime! Ierusalime, care omori pe proroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine, de câte ori voit-am să adun fiii tăi, după cum adună pasărea puii ei sub aripi, dar nu ai vrut!*“ (Matei: XII. 37.)

Omul la nașterea sa este mai neputincios, decât cele mai multe alte ființe vii. Este avizat la atâtea și la așa de durabilă îngrijire, ca nici una alta. Timp îndelungat copilul nu-i capabil nici să presimtă, ce nevoie are; ochiu ager și inimă iubitoare trebuie s'o ghicească aceea. Pentru aceea făcu-se Plăsmuitorul ochiul mamei așa de clar văzător și îi umpluse inima cu atât devotament. Și dacă ne cugetăm numai la îngrijirea fizică ce-o pretinde copilul peste ani de zile și la boalele-i frecvente, avem

să ne mirăm de marea însemnătate a iubirii materne în menajul omenirii. Dar viața mamei încă și în multe alte privințe e plină de sacrificiu și de sigur incapabilă ar fi nenumăratele sale pășuri și ostenele să le poarte până la terminarea creșterii fără descurajare și cu devotament, dacă n'ar fi făcut-o lesne pe seama ei preabunul Dumnezeu, altoind în inima ei iubirea maternă, care niciodată nu lăncezește în flexibilitatea sa.

* * *

Creștineasca iubire maternă este mai candidă și mai ideală, decât cea firească și pe aceasta, o întrece din două puncte de vedere. Fireasca iubire maternă se îndreaptă spre scopuri apropiate. Poartă grijă de bunăstarea momentană a copilului și supraveghează viitorul pământesc al aceluia, reușita progresului său. Nici mama creștină nu-i indiferentă în iubirea sa către bunăstarea și fericirea pământească a copilului, dar la asta încă nu se oprește. Ochii săi privesc prin direcție mai ideală, spre scopul suprem: spre eterna fericire a împărăției cerurilor, pentru care e creat copilul. Și dacă nu-i singura, dar totuș principala grijă îi este, ca pe copilul său să-l poată meni spre acest scop. Acest scop indispenzabil vrea să-l realizeze, căci cuvântul Domnului stă înaintea ei ca principiu conducător: „Că ce folosește omului să câștige lumea toată, iar pe sine să se piardă, ori să se păgubească?“ (Luca: XI. 25.) Este convinsă, că educația-i pe seama împărăției lui Dumnezeu, simultan e însă și condiția educației țintitoare spre fericire pământească, deoarece însuș Domnul ne-a asigurat pe noi: „Căutați mai întâi împărăția și dreptatea Lui și acestea toate se vor adăoga vouă“, (Matei VI, 33.)

Creștineasca iubire maternă a doua oară se deosebește de cea firească în aceea că: îi stă la dis-

poziție harul ceresc divin. Mama creștină în Sacramentul Cununiei a primit excelent har spre îndeplinirea obligațiilor sale profesionale și din mijloacele haristice ale religiei sale poate împrumuta nouă vigoare și supranaturală lumină. Și astfel chemarea-i superbă și grea o execută nu numai iubirea ce-o altoie în inima sa Plăsmuitorul, ci din dragostea învingătoare a toată lumea, a cărei izvor este preasfânta Inimă a Răscumpărătorului său.

Incorectă e iubirea maternă atunci, dacă pierzând, eronat, dinaintea ochilor, realul scop al educației, luptă pentru niște scopuri culpabile și secundare. Dacă își uită de împărăția cerurilor, nu-i pasă de mântuirea sufletească a copilului său; atunci în copilul său într'adevăr numai făptura pământească o iubește ceace, apoi, cauzează pierzarea copilului. O așa iubire aieva e oarbă, căci nu observă cum face iluzorie toată opera educației, prin dezmiardare și prin spiritul monden și cum duce copilul pe cărarea calamității.

* * *

Proverbul susține: *Ceva trebuie să iubească omul, altcum piere.* Și acest adevăr se referă mai ales la inima a cărei menire e, ca pe sine să se dea în dar. Căci și dacă nu a tuturor vocațiune este, ca să devie *mamă*, totuș locul iubirii materne nu-i permis să rămâie neîmplinit în inimă. Deoarece, precum în voluntara virginitate devotamentul cătră soț îl suplinește sacrificiul mai nobil, mai candid și mai general: așa trebuie aci iubirea maternă să se desvolte în iubire filantropică, în caritate creștină, înălțându-se peste bentele corpului și sângelui. Mireasa lui Christos soarbe câteva picături de devotament din inima Logodnicului său Iisus și cu această lepădare de sine pornește pe calea sa grunzuroasă, ca pe mizerabili și pe orfani să-i iubească asemenea propriilor săi copii și ca pentru ei deodată sau cu lină siguranță să-și sacrifice energia și vieța. Iată, și asta-i iubire maternă; dar deja nu-i instinctul corpului și al sângelui; izvorul, scopul și sacrificiul ei derivă din mai multe regiuni.

Femeia-i inimă, ce se dă pe sine în dar, încă și atunci; dacă nu-i soție, nu-i mamă și nu-i călugăriță. Vocația femeiei este sacrificiul de sine; asta-i cardinala caracteristică a inimii sale, încât dacă n'are ocazie s'o manifeste inima sa e neliniștită, inertă și sterilă. Această-i soarta femeilor din clasa mai inferioară a societății umane, dar nu rar se relevă și în clasele mai înalte. Sunt adică femei, cari sunt și prea ferice la aceea, ca să-și mai poată găsi tihna inimii lor. Nu sunt avizate ca în lupta vieții să ia parte cu încordată sfortare; aproape singura grijă li-e distracția și toaleta, dansul și luxul, încât și activitatea lor abia e mai multă decât plictiseala migălitoare. Dar această vieță fără scop determinat, de ar părea oricât de demnă de pizmit, cea mai profundă necesitate a inimii lor n'o domolește sentimentul necesar nobilului sacrificiu de sine. Se plictisesc, fiindcă din variatele delicii nici una nu-i poate alina deșertăciunea inimii sale. Și totuși cât de aproape pot să-și găsească liniștea! În împărăția lui Dumnezeu nimeni să nu se plictisească inactiv. Deschis stă terenul spre fapta bună și spre sacrificiul de iubire, oferindu-se mii de prilejuri; deștepte-se deci la intensivă laborare, aducă în grandioasa problemă, sacrificiu, și în aceasta acțiune, în curând vor găsi liniștea, ce

până acum a lipsit așa de regretabil și care le va întinde mai multă bucurie, decât toate vanitoasele plăceri ale lumii.

Mai compătimitoare și mult mai frecventă e situația unei altei clase. Multe inse sunt nevoite peste un deceniu să execute una și aceeași plictisitoare muncă, ca tot atâtea unelte de mașină. Asta nu hrănește inima lor, cu toate că și altminteri e orfană și părăsită. Simbria lucrării mâniei lor e îngustă și georoasă, iar serviciul inimii lor nimeni nu-l mai ia în considerație; inima, ce-i creată spre devotament, nu găsește pe nimeni, cine ar primi acest dar; butucul de vie n'are sprijin, pe care să poată crește mai în sus vița. Mamele, pe cari le consumă laborarea și grija; călugărițele, cari sunt sarcina vocațiunii lor repede se doboară; acele pot să se sacrifice și pentru temeinica necesitate a inimii lor, găsesc liniște. Dar asupra sufletului părăsit cu pond de plumb se îngreunează această cunoștință: De mine nimeni nu are nevoie, sacrificiul meu nimănui nu-i trebuie, către mine totul e indiferent în lume. Mai penibil și mai mistuitor pentru inimă abia poate fi ceva decât singurătatea forțată. Și în pondul acestei dureri cordiale două posibilități lesne se întâmplă. Vițele inimii dornice de iubire, sau se resucesc pe eul lor propriu și în consecință femeia e rigidă cu inima, ascuțită cu limba, devenind egoistă ce își deneagă feminitatea, biciul mediului său și încă mai vartos sie-și; sau iarăș, fiindcă vițele inimii sale nu pot să crească în sus, se respiră pe pământ și împletesc încă și tina — iar femeia se scufundă în mocirla păcatului. Aci-i cauza psihologică — de sine înțeles sunt și mai multe — a decadenței sexului feminin în orașele mari.

În Biserica lui Cristos este lesne a rezista și uneia și alteia. Inima creștină poate și trebuie să găsească pacea dorită. Încă și cele mai părăsite femei pot afla abundanță dezdăunare în vieța lor religioasă pentru toate câte le refuză raporturile sociale. Biserica este o mare casă familiară, în care fiecine membru descoperă corăspunzătorul cerc de activitate, în care fiecine inimă are câte un mic cămin, unde poate fi fericit și unde poate colabora. Vieță sănătoasă, religioasă; reuniuni corect conduse; ocaziunea de-a putea face bine în oricât de mică chestie — încă și pe cea mai părăsită inimă o înveselește, o încălzește, o poate ferici și învățoșă. Puternic temei moral, pace cordială poate găsi astfel muncitoarea, servitoarea încă și între cele mai grele relații.

Dacă vom lua în considerație, cum imobilează, cum înalță și cum ferește creștinismul inima femeiei în toate împrejurările vieții, de fapt putem să spunem că declarația lui Tertulian: *Sufletul dela firea sa deja este creștin* — îndoit e valabilă despre sufletul femeiei. În sfânta noastră religie inima feminină poate găsi completă castitate și virtute, satisfacție la toate necesitățile sale. Și din asta evidențiază că sfânta noastră religie este într'adevăr umană, adică corespunde necesității inimii; dar simultan este într'adevăr și divină, adică pavăzată cu mai superbă putere decât corpul și sângele.

Pr. Dr. T. Potcaș.

Răspândiți, în familiile creștine, revista feminină:
FLORI DE CRIN.

IARĂȘI MALTHUSIANISMUL FALS.

Malthus a fost un sociolog neamț. El a inventat teoria, că: războaiele sunt o necesitate pentru omenire, ca să se impuțineze numărul oamenilor prin uciderile înfricoșate din lupte. Pământul — zice el — nu e în stare să hrănească atâta puzderie de oameni, câți se nasc și cresc și trăiesc; de aici emulările între popoare, neajunsurile, revoluțiile și nefericirea în societate. Toate conflictele în sinul omenirii provin din cauze economice-financiare...

Mai mult: trebuie împiedecate nașterile ca să nu se înmulțească prea-prea omenirea: să nu vină vremea a nu le mai ajunge oamenilor grâul, fructele, laptele, carnea, cu un cuvânt hrana și îmbrăcămintea. Prin ucideri în războiu și în avorturi să ne asigurăm puțința de trai și liniștea!...

Ecce principia!!

Față de aceasta teorie, cetim în gazetele din provincie, în cotidienele din Capitala noastră și în alte mari cotidiene mondiale, că: „economistii României, economiști internaționali se înecă în abundența de cereale, ce a coplesit țările lumii. Nu se pot consuma cerealele produse în diferitele țări. Nu mai rentează cultura cerealelor. Țărani și agricultorii mari și mijlocii lucră degeaba: rămân jirnițele pline. Cerealele nu se pot valoriza”. „Vitele, paserile, ouăle, laptele nu trec; n'au valoare. E supraproducție în lume”. — „Cultivatorii de cafea își distrug recolta; e supraabundență.”) Nu se plătește munca cu prețurile mici ce se îmbie, prin distrugerea unei mari părți a recoltei nizuiesc să ajungă la prețuri rentabile” Și așa cu alte produse de hrană, de îmbrăcăminte: lână, bumbac, ață etc., etc.

Trebuie o mai categorică combatere și dezimintire a malthusismului și neomalthusianismului?

Dumnezeu a zis către om: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul”. El a dat pământului bineculturat și bineingrijit putere să producă hrană pentru cât de mulți oameni.

Malthusianismul și neomalthusianismul este o teză falsă, imorală, păcătoasă și periculoasă. — Contra facta non valent teoriae.

Nu lipsa de hrană; aceasta nu există; ci imoralitatea, minciuna, egoismul, furturile, luxul, lenea, luxuria, pustiirile războaielor, aceste aduc nefericiri, zguduirii, crize morale și materiale asupra omenirii!

Spiritul și morala creștinească, modestia, înfrânarea munca generală, bineorganizat, dreptatea, iubirea de aproapele, cinstea și omenimea... acestea lipsesc! acestea trebuiesc promovate și practicate. Acestea pot scăpa omenirea de crize economice și financiare, de neajunsuri și zguduirii. — *Inapoi la morala creștină!!... Și jos cu războiul Malthuzienesc!*

Cornel Andrea

*) Și în anii trecuți, în Canada și alte locuri, s'au aruncat în apa marii mii de vagoane, sute de mii de măgi de grâu, orez și alte producții, din cauza surplusului de producție. În Rusia e foame nu pentru că sunt prea mulți oameni, ci pentru că sunt ticăloși conducătorii!

O VECERNIE...

(SCHIȚĂ)

Era când soarele cobora spre asfințit... Fire lungi de funugei, purtate ușor de adierea înserării, pribegind prin aer, trimiteau străluciri argintii, la bătaia razelor solare târzii, de sfârșit de Septembrie... Toamna își întinse deabinelea haina ei galbenă-ruginie, asupra peisagiilor...

Dangătul de clopot, ce anunța vecernia, îmi picura duișie în suflet și mă chema, irezistibil, la rugăciune... Și era atât de binevenită chemarea glasului de clopot!... Eram nemângăiat și singur, iar sunetul metalic, ce venia, par'că, de undeva de departe... din lumi streine... de dincolo de zădărnicia vieții, îmi aducea consolare și tărie.

În aceia zi frumoasă, de Sâmbătă, satul era pus-tiu și nu se mai auzia nici un alt șgomot... Oamenii erau la câmp... Curțile erau goale... Doar ici colea câte-un moșneag, ce ședea la poartă, mă resaluta respectuos, sau vre-o femeie bătrână, cu fața palidă și trasă, purtându-și nepoțelul în brațe, cu mâna streașină la ochi, îi arăta cum, în înălțimile albastre ale zenitului, ciorile se jucau în vârtejuri iuți și negre, amăgindu-l astfel să tacă.

... Când am intrat în cimitir, o pace adâncă plutia peste morminte... Câteva flori plâpânde de toamnă, ce se înălțau lângă o cruce de lemne, aplecată de vremi, din vârful baghetelor înalte, îmi trimiteau zâmbete primitoare...

Urcând spre bisericuța de lemn, pe o cărăruie șerpuitoare și îngustă, un om scund și puțin adus de spate, de povara anilor, venia cu pas domol, în spre acelaș loc... Era Spiridon, cantorul satului...

— „Bună seara, moșule!”...

— „Bună seara, să-ți dea Dumnezeu!”... — îmi răspunse cantorul, cu un glas sfios și cu privirea blândă, descoperindu-și fruntea senină, îngădită rar, de un păr încărunțit... Era un om smerit și plin de credință... Sufletul său curat și nepătat par'că plutia deasupra urâțeniilor pământești ale vieții... Mai sorbi încă odată aerul curat și răcoritor al amurgului de toamnă și intrai pe ușa bisericii... Aici domnia o liniște sfântă... Părintele Vasile nu venise încă... Ce bine!... Mă puteam ruga singur, în tăcerea altarului, nestingherit de nimeni... Ingenunchind la picioarele lui Isus, începui să mă rog, cu toată căldura sufletului meu tânăr... Și simțiam în acea seară, cum balsamul rugăciunii îmi potolia durerile inimii și-mi încolția nădejdi frumoase în suflet... Atunci, la vederea singurătății în care petrece Mântuitorul lumii, ochii mi se umeziră... Câteva lacrimi calde, în luciri cristaline... Mă durea atât de mult nepăsarea ce o arătau omenii față de Isus, în goana lor nebună, după îndestulirea poftelor materiale.

Pași repezi ce loviau cu rezonanță padimentul de scândură al bisericii, îmi vestiau sosirea preotului... Peste puțin începu vecernia...

Când m'am întors spre casă, soarele de după norii țiviți cu aur, își împrăștiă cele din urmă raze... Eu eram altul... Eram ușurat, iar înviorarea feței îmi trăda mulțumirea internă... Și am înțeles din seara aceea, că singur Isus mi-e dătător de viață.

Aurel Aldea.

VINOVAȚII DELA SINAIA...

Toată presa a înfierat, mai mult ori mai puțin sincer, fiorosul asasinat dela Sinaia, dar prea puține publicații au fost — dacă au fost — cari au încercat să-l analizeze conștientios. Noi, dorim a fi între cele puține, vom încerca să analizăm sincer — acest asasinat — pentruca și din considerarea autorilor morali și materiali ai actului disperat dela Sinaia, să scoatem — pentru viitor — o mică învățătură. Vom face, bineînțeles, atât numai, cât se poate face într'un spațiu limitat al unui scurt și nepretențios articol de revistă.

Constantinescu, care a doborât — cu patru gloanțe de revolver — la pământ pe fostul Primministru al Țării, era abia eșit de pe băncile școlii, dela Universitate... conștii erau studenții... toți, educați în spiritul școlilor de astăzi!... De aici, deducția logică ar fi una: primii și cei mai mari vinovați morali ai crimei dela Sinaia sunt parte din „educatorii” și „profesorii” de azi, însăși școala, mai bine zis: tendința de azi a foarte multor conducători de școală, ba chiar miniștri, cari bagatelizează studiul Religiei în general, sau desconsideră, luptând, ascuns ori fățiș, împotriva credinței creștine cu morala sa sfântă și singura desăvârșită.

Acești educatori, în inconștienta la care îi duce orgoliul științei lor limitate cred, că în creerul lor redus este acumulată întreaga posibilitate de înaintare și progres că singur ideile lor absurde vor aduce adevărata fericire a Țării. Și, în îngâmfarea lor, vrând a se ridica de-asupra tuturor, șterg tot ceea ce trecutul a dovedit că este formator de caractere întregi și adevărate forte creatoare — mai ales Religia cu educația și conștiința ei morală — neadmițând decât ceea ce se împacă cu poftele sălbătice ale trupului lor înglodat, până în gât, în mocirla imoralității.

Aceștia sunt apostolii tuturor teoriilor dezastruoase, dintre cari cele mai cunoscute și mai criminale sunt, fără îndoială, ateismul și indiferentismul moral-religios; iar propagatorii acestor teorii — cari duc încet, dar sigur, Neamul și Țara la peire — de asemenea nu sunt altceva decât niște criminali ordinari.

Și iată pentruce:

Promovând ideia nebună că nu este Dumnezeu, că Religia cu morala ei este fără de rost, deschizi calea spre anarhie; căci dacă vezi nedreptatea revoltătoare ce este pe pământ (s. ex. nepotismul, favoritismul, lichelismul, fripturismul, etc.) și nu mai poți avea nici măcar speranța că va veni o vreme, dacă nu mai curând, în cer, când va fi dreptate absolută (când cei buni și nefericiți se vor bucura vecinic, iar blestemații vor fi pedepsiți „fără căutare la fețe și situații”) zic, când nu mai ai nici o speranță și ești într'o neagră mizerie, ce altceva să faci, decât să-ți procuri un revolver și... să-ți faci tu însuși dreptate?!... Deodată cu credința în Dumnezeu, de care strâns este legată conștiința morală, care nu poate să fie decât religioasă *) se distruge ori ce bază pentru a forma cetățeni devotați și caractere întregi, cari știu că sunt datori a da Împăratului cele ce sunt ale Împăratului, iar lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Și, durere, astfel de profesori și pedagogi criminali, cari otrăvesc suflete

*) Conștiința morală fără autoritatea religioasă, care să-i dea directive precise-categorice, nu este altceva decât o conștiință anarhică, adică după bunul plac. Și când toți vor avea această conștiință anarhică, ori ce autoritate — religioasă sau civilă — este un ce absurd și fără de rost!

tinere cu tot felul de teorii anarhice și zăpăcite, sunt cu sutele. Priviți tablou: citesc într'o revistă cum un profesor din Iași își începe lecția scuișând spre cer (ah, ce încântător!... N. R.) și zicând: trăsnițu-m'a, mă, Dumnezeu vostru când l-am scuișat? E o chimera... Să nu mai credeți în Dumnezeu!... „Frumoasă educație, dacă o privim și numai din punct de vedere pur estetic! Ca și acest semidocit nebun, însă, mai sunt nenumărați și nenumărate, cari vrând să pară „monștri de știință” și neputându-se impune prin ceva pozitiv și creator, strigă în gura mare că nu este Dumnezeu, nu credință, nu morală! Mai ales strigă cei cu o inteligență f. redusă și cu o vieță depravată, pentru ca așa mai ușor să-și poată justifica propria decadentă morală în fața lumii și să-și înăbușe glasul conștiinței ce, poate, le-a mai rămas.

Cu așa educatori... așa tineret... Și tineretul, rând pe rând, va fi pus în lanțuri; iar profesorii vinovați își vor continua liberi meseria lor criminală...

Până când?

Credem că a sosit ceasul să ne trezim, că actualul Ministru al Instrucției, care a înțeles că școala românească trebuie susținută nu asupra, va înțelege binefacerile incalculabile pe cari le-ar putea aduce Țării învățământul religios-creștin, dacă i-s'ar da importanța cuvenită (și n'ar fi boicotat ori asupra!) în școlile secundare — de toate gradele — și universități, însă înainte de-a se culege noui fructe zguduitoare, cași cel dela Sinaia, cari — ferească Dumnezeu — ar putea fi... fatale!

P. Teofil A. Bălibanu.

FIICA SULTANULUI

Tabloul II.

SCENA I.

(Perle d'Ambre singură.)

Perle d'Ambre: (foarte încet) Și nu-i numai roza. Mai e și zambila și bujorul. Mai e și crinul regal și pansela, care te privește'n față. Și iasminul care n'are decât micul său ochiu alb. Și încă narcisul, ca o oglindă lustruită. Și clopoțelul care sună. Imi place mai ales roza simplă de Chiraz, fiindcă e ca o frumoasă fată tineră cu sânge în obrazi și râde totdeauna. Și eu sunt frumoasă, dar vai, nu mai știu să râd... o, grădinarule misterios, tu adevăratul grădinar, care faci cu mâinile tale flori... ce mâini delicate ai tu. Acela are degete greoaie și palme săbâcite. Nu cunoaște decât prășitoarea sa și stropitoarea, dar altceva nimic. Și crede că a pătruns seretul rozelor. E urit, e prost. Și eu l-am crezut drept inventator, un artist de minuni... Dar tu, grădinarul cel adevărat, eu te văd alb ca și mâinile tale, cu păr fin și buclat, cu ochii știutori și cu dragoste către meseria ta; într'o inimă care bate încet, cu o voce melodioasă... Dacă roza e frumoasă, tu ești și mai frumos. Căci acela care face minuni, este superior minunilor, nimeni nu dă mai mult decât are. Unde se va naște floarea viitoare? În acest pătrat de pământ îngrădit de merișori, fără îndoială. Voiu fi de față, ca s'o văd născându-se. Grădinarul tatălui meu se scoală de vreme, eu mă voiu scula înaintea lui. Nu mă voiu culca de loc. Voiu pândi toată noaptea pe

acela, care trebuie să vină și fără de care aceasta minune n'ar fi. Dacă nu va veni, nu se va face minunea. Pentru ce se ascunde el? Pentruce nu l-a văzut nimeni aci? Poate că nu e iubit? Poate că sunt geloși de știința lui? Poate că cineva-i dorește rău? Dar atunci de ce infloresc grădinele dușmanilor săi? Atunci nu e un om, ca și ceilalți? Cine-i plătește munca? Atunci din ce trăiește el? E bogat? Pentru ce mai muncește? Sărmană prințesă, câte întrebări pentru o floare. Vei putea vre-odată să vezi capătul tuturor problemelor ce-ți prezintă o floare? Cât de mică este știința ta... și vai, cineți va răspunde? O grădinar frumos, dacă din întâmplare nu ești iubit, eu te iubesc. Eu n'am iubit încă pe nimeni și n'am visat vreodată la dragoste. Iată că tu faci ca iubirea să se nască în sufletul meu. O grădinar floririlor, ești tu oare și grădinar de dragoste? Imi simt inima gata să se deschidă. Iți va fi de ajuns ca să suflă asupra inimii mele, după cum faci cu trandafirul. Pe capodopera ta îmbalsamată eu îmi reînnoiesc jurământul. Nu voiești să mă iai de mireasă? Am fost așa de mândră de mine. Și, iată, că înaintea ta eu mă simt ca și un nimic. O, descopere-mi secretul tău, te rog. Iți promit că nu-l destăinuiesc niciodată. Și dacă trebuie voi veni în fiecare noapte să te văd cum faci floarea, fără să zic un cuvânt, fără să mă arăt, precum o căprioară contemplantă cerbul, din dărătul frunzișului, dealungul pădurii, fără ca el să-i dea vre-o atenție. Voi observa peste acest tufiș, nu voi veni la tine decât dacă îmi vei face un semn. Iți voi ajuta la lucrul tău și voi fi servitoarea ta pentru totdeauna. (Tot vorbind, merge să se ascundă în spațele unui tufiș, la dreapta pătratului de pământ, stă în genunchi și pânzăște. Atunci o muzică dulce trece ca o adiere peste grădină și de departe apare o umbră albă. Grădinarul cel bun pășeste încet. Seamănă cu celalalt, dar e foarte tânăr, bluza lui e de argint, șorțul de azur și pălăria sa de paie de aur, părul său îi atinge umărul. În treacăt se apleacă asupra fiecărei floare. În fața micului pătrat de pământ se oprește, pune aci un picior, apoi aplecându-se de tot, o mână)

Grădinarul cel bun: Prin puterea Tatălui meu, prin a mea proprie și prin dragostea, care este în noi, grăunte mic, pe care mâinile noastre, la începutul vremilor, l-au făcut, l-au desfăcut în floare și închis în fruct și strâns iarăși în grăunte, mereu asemănător cu voința noastră, deschide-te și infloresce, ca veșnica rouă, care cade din ceruri să te fecundeze. (la stropitoarea de argint și o ploaie invizibilă cade pe pământ. — Atunci pune stropitoarea și vine aproape de mica plantă care iese încet din pământ, se pare că e modelată de mâinile sale.) Iată lemnul și iată spinii, iată potirul, iată vinul, culoarea triumfului și a sângelui vărsat, iată parfumul plăcut al meritelor. Căci slava Tatălui, patimile Fiului și dragostea Spiritului sunt înscrise în toate lucrurile și cine va voi să cetească, va cetii. Și acela care va cetii va fi ales. (Până când grădinarul se ridică, floarea e acolo, în toată frumusețea ei, scaldată de lună, muzica se oprește. Perle d'Ambre se aruncă acolo și cade la picioarele bunului grădinar).

Perle: Oh! tinăr scump și frumos, tu ești acela, care faci florile?

Grădinarul cel bun: Eu sunt.

Perle: Oh! ce fericire!

Grădinarul: Mi-se pare că îți plac florile mele.

Perle: Le ador.

Grădinarul: Nu e permis să adori florile.

Perle: Dar de ce?

Grădinarul: Pentru că ele trec și se ofilesc.

Perle: Dar cine nu trece?

Grădinarul: Acele care le face.

Perle: E adevărat, iubite prinț.

Grădinarul: Eu nu sunt prinț, sunt rege.

Perle: Un rege cu mult mai puternic decât tatăl meu și decât toți regii cunoscuți de mine, cu siguranță. Ei nu fac flori.

Dar dacă ești rege, de ce ieși din împărăția ta și mergi să infloresci câmpul noaptea?

Grădinarul: Eu nu ies din împărăția mea. Eu sunt grădinarul lumii. Pretutindenea, unde sunt flori, eu sunt acasă.

Perle: Nu înțeleg bine, deși încerc să înțeleg totul.

Grădinarul: Nu vei înțelege niciodată.

Perle: Pentru ce?

Grădinarul: Dacă ai înțelege tot, n'ai mai avea nevoie să mai crezi în mine.

Perle: Dar eu cred cece înțeleg.

Grădinarul: E mai merituos a crede cece nu înțelegi.

Perle: Așa?

Grădinarul: Cu mult mai merituos.

Perle: Dar cum vrei să cred geniilor, elefantului Bulbul, bălaurului Azor?

Grădinarul: Acestea sunt fabule născocite de oameni și de către spiritul cel rău pentru a înșela pe cei lesne crezători, pentru a prosti pe cei necredincioși. Acei cari cred în acestea se înșeală. Cei ce nu cred în nimic, deasemenea se înșeală.

Perle: Dar rațiunea e făcută pentru a înțelege.

Grădinarul: Deci, înseamnă, că e ceva ce e mai bun decât rațiunea.

Perle: Tu zici aceasta?

Grădinarul: Și tu îmi crezi?

Perle: Bucuros te-aș crede.

Grădinarul: Pentruce tânără, iubitoare de știință?

Perle: Fără îndoială, pentrucă tu mi-o spui.

Grădinarul: Ai deci credință. Voiam să te fac să spui aceasta. Asta-i partea cea mai bună, Perle d'Ambre.

Perle: Tu cunoști numele meu?

Grădinarul: Eu cunosc tot. Eu înțeleg tot.

Perle: Deci tu n'ai credință?

Grădinarul: Nu!

Perle: Ce nenorocire.

Grădinarul: Este ceva mai bun decât credința, în împărăția mea.

Perle: Și anume ce?

Grădinarul: Vei ști când vei fi acolo cu mine.

Perle: Deci mă vei lua cu tine?

Grădinarul: Dacă primești să mă urmezi.

Perle: Chiar acum principe. Imi vei arăta secretul florilor?

Grădinarul: Vasăzică, tu iubești mai mult florile decât pe cel care le face. Imi pare rău.

Perle: Dar nu... nu... O, rege, leagă-mi ochii. Nu mai vreau să văd nimic... nu vreau să știu nimic singură. Tu îmi vei spune. „Există cutare sau

VIATA

— Roman —

(13)

de Sabin G. Truția.

Capitol XI.

...Oprește, douăzeci și cinci, treizeci și patru, patruzeci și doi... Privirea inginerului Stoica luneca sprintenă de-alungul cifrelor notate în registrul „Venite și Cheltuieli”, când aparatul telefonic, așezat pe masa de lucru, începu să zbânie. Luă receptorul la mână și, ridicându-l la ureche, rămase ascultând...

— Ți-am spus de-o mie de ori, percepu el vag, să-mi croiești hainele după ultima modă Parisiană. Pentru costumul acesta bleu maren ai cerut să-ți plătesc două sute de dolari. Dar face? Spune dta madam Goldberg. Taci? Ei, bine, atunci ți-o spun eu: Nu face nici măcar un dolar.

Desigur, vre-o cucoană de bani gata se ceartă cu croitoreasa, își zise inginerul Stoica. Dșoara Wolf dela Patent-office, o jidoavcă impertinentă, căreia îi făcuse cunoștință întâmplător și care îl acosta zilnic cu interviuri și întrebări de: cum te alfi? și: ce mai faci? a uitat deschisă linia telefonică dela depozitul de automobile din straba Howard-University și de-aici tot inconvenientul și încurcătura.

Așeză receptorul la loc și își văzu iarăși de cifre.

...Oprește, douăzeci și cinci, treizeci și patru, patruzeci și doi... Zbrrr...

— Ei, drăcie! Te pomenești că madam „bleu-maren” vrea să comande o limuzină cu șase cilindri, ultima creație. Sau poate... i-a venit în minte dșoarei Wolf, să mă întrebe iarăși de sănătate? Să vedem...

Apucă receptorul brusc și strigă enervat:

— Allo! Aici depozitul de automobile din strada University... Da, inginerul Stoica... A! sărut mânuțele! Nu știam că ești tu... Cum?... Te-ai speriat? Am strigat cam tare, dar se explică: Ziua de azi a fost grea... Bine, dragă Madlen, vom merge împreună... De lucru? Nu! La ora șase terminăm. Nu-mi rămâne decât să alerg până la locuință pentru a-mi lua cele trebuincioase... Da, la șase fix... Acuma? Patru și un sfert... Bine, trimite mașina la garaj... N'are-aface, punem o piesă nouă... Allo!... Să nu-ți trimit altă mașină?... Cum crezi... Unde?... A, la casa de mode Goldberg? Știu, vis-avis de obeliscul lui Washington... Da, da... Foarte

bine! La șase și douăzeci voi fi acolo... La revedere.

Crezând că Madlen va reveni la aparat, ținu receptorul la ureche și auzi acum vocea pițigăiată a dșoarei Wolf, care îl întreba dacă a terminat convorbirea.

— Da, am terminat dșoară, mulțumesc... Cum?... A, mă simt bine, mersi. Și dta?... Cât?... Intr'o săptămână două kgr.? Dar asta e un record american dșoară! Felicitările mele! Da, plec pentru câteva zile la țară... Trei sau patru zile, depinde de împrejurări... La ferma lui sir Valentino... Firește, Crăciunul e mai plăcut la țară... Distracții? Cred că da... O cunoști?... Scuză dșoară Wolf, dar la întrebarea din urmă nu pot să răspund... Cum?... Nu pentru că a-i fi indiscretă, dar... Aș, nu sunt supărat de loc... Bine, conversația o vom relua după vacanță... Mulțumesc. Iți doresc și eu petrecere bună... Auf wieder hörn.

— Bine că am terminat și cu asta, monologă în gând inginerul Stoica, mulțumit că a putut să termine atât de ușor conversația cu dșoara Wolf. Ovreica asta devine din zi în zi tot mai impertinentă. Că ascultă conversațiile telefonice, se explică; dar ce are ea să mă întrebe lucruri cari nu o privesc câtș de puțin!? Ce ființă curioasă!... Și cât e de confidențială! Ce mă interesează pe mine dacă a slăbit sau s'a îngrăsat două kgr. în timp de-o săptămână!? Mersi de asemenea confidență. Nu sunt nici regisor cinematografic și nici membru în juriul care votează pentru sau contra candidatelor cari visează premiul frumuseții universale. A! ce bine că pot să plec pentru câteva zile la țară. În felul acesta voi scăpa și de interviurile dșoarei Wolf, care, la drept vorbind, nu mi-e simpatică de loc. Și ce frumos și plăcut trebuie să fie Crăciunul în cercul prietenos al familiei Valentino. Va fi acolo și unchiul Alexe și buna mea prietenă Madlen. În apropierea lor va înceta poate durerea ce bântuie atât de crud în inima mea chinuită. Sunt abia trei luni de când petrec în America și, în acest interval de timp, părul meu a 'ncăruntit, par'că l'ar fi nins. Aceia în mijlocul cărora îmi petrec viața, mă stimează și iubesc. Unchiul Alexe, de câteori ni se dă ocazia să convenim, mă mângâie și îmbărbătează. Sir Valentino și soția acestuia sunt idealul întrupat, iar în Madlen am găsit o prietenă cum nu se poate mai bună. Și totuș, sufletului meu îi lipsește ceva. Aș vrea să uit trecutul, și nu

pot. De ce? Mi-e scris poate în cartea veșniciei ca suferința mea să nu sfârșească niciodată? Cine știe.. Astă seară e ajunul Crăciunului-Primul Crăciun ce-l petrec în America. Și cât de fericit mă simțeam cu ocazia sărbătorilor din anul trecut. Imi amintesc atât de clar... Plecasem din Timișoara de-odată cu amurgul și pe când sosii în sat era noapte. Vrând să-i fac mamei o surpriză, mă apropiam de geam și începui să colind. Mama, recunoscându-mi glasul, deschide ușa încet și, apropiindu-se de mine, mă cuprinse în brațe și începui să plângă de bucurie. Sărmana mamă! Oare ce va face ea în seara aceasta? Desigur, va asculta, colinzile cu gândul dus aiurea și va plânge de dorul copilului plecat departe... Desianu, Marcela și ceilalți, se vor distra ca de obicei, uitându-și cu totul de mine. Și poate e mai bine așa. Eu nu am să le reproșez nimic, Marceli nu-i doare decât fericire, căci pentru cele întâmplare ea nu este vinovată. Că și-au uitat de mine, se explică: Nu toți oamenii sunt la fel; iar cu timpul ce trece se șterg și amintirile. Tocmai azi se împlinesc opt săptămâni de când i-am expediat avocatului Olteanu o scrisoare din New-York și, totuș, răspunsul mult așteptat înlăznie mereu. Da, da! în lume nimic nu e statornic, toate trec și se uită; și fericii aceia cari pot să uite curând și ușor...

— Scuzați, d-le inginer, că vă deranjez, însă...

— Nu e nici un deranj dle Ritl. Dacă dorești ceva, îți stau la dispoziție cu plăcere.

— Am adus câteva acte, reluă contabilul, cari trebuiesc iscălite de D-vs.

— Bine, dle Ritl; un minut și am terminat.

— Să aștept?

— Da, la loc; și pentru că să nu te plictisești, iată, te servesc cu o țigară.

Am auzit vorbindu-se că ești mare fumător.

— Mda, zâmbi contabilul, țigările bune îmi plac. A! „egiptene” și „havana...” Mulțumesc dle inginer, sunteți foarte gentil. Mă servesc cu o havană, fiindcă...

— Sunt poate mai bune?

— Nu pentru asta, dar prefer țigările de foi. Și D-vs.?

— Eu am învățat meseria asta numai de trei luni încoace; iar azi am fumat cam mult. Dar pentru că să-ți țiu tovarășie, voi aprinde și eu o „egipteană”.

— Dați-mi voie...

— Mulțumesc dle Ritl.

— Contabilul își străcură în buzunar cutia cu chibrituri și, așezându-se într'un fotoliu, urmări cu privirea rotocoalele de fum albăstrii ale țigării havana. Când fumul se risipi în tava, își întoarse privirea spre cutia de țigări așezată pe masa de lucru. Deși miop, putu să descifreze ușor literele scrise caligrafic pe un colț al cutiei: Dela Madlen...

— Thii! dar tâmpit mai sunt! Uitasem să vă spun dle inginer, că mașina dsoarei Madlen a sosit la garaj și stă la dispoziția D-vs.

— A sosit de mult? întrebă inginerul Stoica, aruncând o privire spre ceasul brățară.

— De vre-o zece minute. Șoferul spune că dsoara Madlen v'a anunțat pe telefon.

— Da, mașina a suferit unele defecțiuni și poate vor trebui înlocuite câteva piese. Cred că reparația a și început.

— N'aș crede dle inginer, zâmbi contabilul. Șeful garajului așteaptă ordinul Dvs. Eu îl cunosc de multă vreme și știu cât e de conștientos. Fără ordin, el nu execută nimic.

— Foarte bine face! aprobă inginerul Stoica, luând receptorul la mână. Un astfel de funcționar merită toată lauda. Allo!... Garajul?... Aici inginerul Stoica... Da... Ați controlat mașina minuțios?... Va să zică, reparația se poate face fără să fie nevoie de alte piese?... Cu atât mai bine... Da... Allo!... Dle Max, fă te rog tot posibilul pentru ca pe ora șase să fie reparată... Cum?... Da, da... Foarte bine!... La șase fix trimiteți mașina la mine... Nu la locuință, la depozit... Așa... Mulțumesc dle Max.

— Din convorbirea Dvs. cu șeful garajului, spuse contabilul Ritl, constat că de data aceasta mașina dsoarei Madlen nu prea a suferit defecțiuni. Faptul acesta mă face să cred că la volan n'a stat dsoara ci șoferul.

— De ce? întrebă inginerul Stoica nedumerit. Dsoara Madlen are multă dexteritate în mânăuirea volanului. Am avut ocazia s'o însoțesc de multeori în plimbările ce le face cu mașina și potsă spun că am rămas pe deplin mulțumit de felul cum știe să mânăuiească volanul.

— Admit dle inginer, dar să mă credeți, extremele nu suut bune; iar dsoara Madlen își mână uneori mașina prea cu mare viteză.

— Să nu te miri dle Ritl, trăim doar în veacul recordurilor.

— Adevărat, dar multele nenorociri pe cari le înregistrează zilnic jurnalele, dovedesc pe deplin, câte jertfe reclamă aceste recorduri.

Desigur, Dvs. nu știți că dsoara Madlen era cât pe-acți să plătească cu viața dorul de-a bate un record. Cazul s'a petrecut în vară, cu puțin înainte de-a pleca în Franța. Pariase cu sir Waltson, că în timp de șase minute va parcurge drumul dela ferma sir Walentino până la bariera orașului, distanță de aproximativ zece km. Cum s'au petrecut lucrurile, nu știu; le cunosc numai din auzite. Dar faptul este, că la o curbă mașina s'a isbit de-un stâlp de telegraf. Că dsoara Madlen n'a murit atunci, se datorește unei minuni. Mașina se făcuse praf, iar dsoara Madlen s'a ales din trebușoara asta numai cu câteva leziuni ușoare. Firește, sir Walentino n'a știut nimic despre pariu. I-a spus însă dsoarei, că dacă nu va reduce pe viitor viteza la maximul de șazeci km. pe oră, îi va interzice pentru totdeauna să se mai așeze la volan.

— Și sper, zâmbi inginerul Stoica distrat, că dsoara Madlen s'a cumișit.

— Nu, dle inginer, reluă contabilul, scuturând tacticos cenușa țigării pe o scrumieră, căci neastâmpărul, sau mai corect zis, curajul dsoarei Madlen, se datorește sângelui spaniol.

— Dar crede-mă dle Ritl, Madlen e foarte bună.

— Știu, dle inginer. O cunosc de câțiva ani; și pot să spun că dsoara Madlen e nobleța întrupată.

— Dta ești de multă vreme în America? întrebă inginerul Stoica, bucuros că poate să dea alt curs acestei convorbiri intime.

— Tocmai în luna aceasta s'au împlinit șapte ani. Dupăcum știți și Dvs. sunt german, originar din Hamburg, unde ocupam o funcție de copist la primăria orașului. Fiind copil orfan, mă căsătorisem de tânăr. Și pot să spun, că deși sărac, am trăit totuș mulțumit, căci aveam o soție bună și credincioasă. Dar după optsprezece ani de căsnicie, soția mea muri. Aveam pe-atunci patruzeci de ani. Prietenii, vrând poate să mă mângâie, mă sfătuiau să mă recăsătoresc. Am renunțat însă la gândul acesta, fiindcă prea îmi erau dragi cei doi copii, băieți amândoi, pe cari mi-i dăruise, din voia lui Dumnezeu, buna mea soție.

— Copiii îți sunt în Germania?

— Nu, dle inginer, oftă contabilul, ștergându-și pe furis lacrimile ce-i tremurau între gene. Copiii mei s'au prăpădit în război. Hans a căzut la Verdun, iar Frideric în luptele dela Mărăști, în România.

— Sărmanul om! își zise inginerul Stoica înduioșat. Cât de mașteră a fost pentru el viața. Suferința mea este

nimic, în comparație cu multele lovituri ale sorții pe cari le-a îndurat el.

— Frați și surori nu aveam, reluă contabilul; și nici măcar rude mai apropiate. Rămas singur pe lume și necăjit cum eram, m'am decis să plec în America, nădăduind că aici voi putea să uit mai ușor suferințele din trecut. Ca funcționar la primăria orașului Hamburg, mi-a fost ușor să fac rost de-un pasaport. În iarnă anului 1918 vândui totul și mă imbarcai pe vapor. Sosit la New-York, ocupai diferite funcțiuni, până în primăvara anului următor, când apoi, făcând întâmplător cunoștință cu dl Alexe, unchiul Dvs, m'am decis să plec la Washington. Având un bun concept pentru corespondența comercială și datorită intervenției unchiului Dvs. mi-se oferă postul de contabil la firma Walentino et Comp.

— Și ești decis să rămâi definitiv în America?

— Da, dle inginer. Pentru mine viața nu mai are nici un farmec. Ce-aș mai putea căuta în Germania? Am împlinit șazeci de ani, așa că, singura dorință ce-o mai am este, să văd sosită cât mai curând clipa în care să pot pleca și eu în lumea aceia în care au pribegit toți ai mei. Ș'apoi, clătină din cap posomorit, pământul este la fel de primitor, ori-când și oriunde. Dar abstrăgând dela asta, America este o țară mult mai bună decât toate țările respirate pe continentul bătrânei Europe. Aici nu există ură între neamuri. Nu te întrebă nimeni, dacă ești român, englez, neamț, francez, sau mai știu eu ce. Chiar dl Alexe îmi spunea că se simte pe deplin mulțumit în America; și nu mă îndoiesc cătuș de puțin că și Dvs. ați trecut Oceanul decis să vă stabiliți definitiv aici.

— Nu, dle Ritl. Eu am venit numai așa... în călătorie de studiu și pentru a-l cerceta pe unchiul Alexe. Voi sta poate aici un an sau doi și pe urmă... mă voi reîntoarce acasă, căci vezi, am și eu o mamă care mă așteaptă cu dor.

(Va urma.)

„Farul nou”, organ independent. București, str. General Berthelot nr. 19. Redactor responsabil: Avocat Anton Vladimir Frollo. Apare la 2 săptămâni. Abonament anual 10 lei pentru particulari și 300 p. autorități. Patroană: Sf. Berndeta.

În capitala Țării, la 1 Ianuarie a și-a făcut apariția aceasta nouă publică: ție creștină: Farul nou. Având colaboratori selectți și de redactor pe fiul arhicunoscutului scriitor Prof. Isif Frollo, Anton Vladimir. Farul nou este redactat la o înălțime pe care puține publicații din țară o ating. O limbă aleasă, idei sublime, cristalizate în fraze adevărat românești, străbătute de cel mai curat și enăgios creștinism, iată ceea ce este Farul nou.

(Urmare de pe pag. 10.)

cutare" și eu voi crede că există. Imi vei lua mâna și imi vei spune: „Sunt aici” și eu voi crede că ești acolo. Nu mai am nevoie să înțeleg nimic... pentru că...

Grădinarul: Pentru că...

Perle: Pentru că mi-se pare că... te iubesc.

Grădinarul: Credința e mai mult decât rațiunea, însă dragostea e mai mult decât credința!

Perle: Și ce mai este după aceea?

Grădinarul: Vederea!

Perle: Deci eu nu te văd?

Grădinarul: Mă vezi mai puțin frumos decât cum sunt de fapt în mantaua purpurie și albă a slavei mele, pe care o voi îmbrăca în ziua nunții noastre acolo sus. O, mireasa mea, iubita mea, pentru tine am venit în seara aceasta, în această grădină. Nu-i nevoie de mâinile mele ca să se deștepte la viața florile. Suflarea mea umple pământul. Dar tu ai fi dorit să vezi și ți-am iubit sufletul, cu mult înainte de ce mai fi iubit tu. Apleacă-ți fruntea. Dă-mi mâna. (Ea se supune.) Nu mai vorbi. Și lasă-te să fii condusă. (Pleacă împreună, muzica reincepe. În momentul ieșirii el zice:) Va trebui să arunci floarea aceasta. (Ea stă un moment la indoială, apoi o lasă să cadă. Ies.

(Cortina)

SCRISOARE CĂTRE FOSTELE ELEVE.

Se împlinește anul de când am fost trimis o „scrisoare circulară” fiecăreia dintre voi, la câte v'am mai știut adresa. Ba, pentru ca să ajungă acea scrisoare circulară la toate, sau cel puțin la cât mai multe dintre voi, am fost publicat-o și în revista „Flori de crin” (cum fac și acum.) Prin scrisoarea cea am voit, precum vă spuneam, să mai reluăm legătura sutlească, pe care aveți la școală, cu Părintele vostru spiritual — iar de altă parte — și mai ales, să vă dau unele sfaturi și îndrumări de ordin sufletesc

De primit cred că ați primit scrisoarea, cele mai multe, sau cel puțin veți fi citit-o în revista „Flori de crin.” Câteva dintre voi mi-ați și răspuns și ați mărturisit că v'a făcut multă bucurie și plăcere, retrăind câteva clipe, momentele petrecute aici, în acest Institut, de unde ați plecat și de unde pleacă și rândurile acestea. Și ați mai spus încă — acelea cari ați răspuns — că au fost într'adevăr, un nou îndemn spre mai bine, rândurile mele. Acelea, care nu ați spus nimic, adecă acelea care nu ați răspuns, cred totuși că vă veți fi gândit la fel. O cred aceasta, pentru că gândul meu era să vă fac la fiecare câte o bucurie și un bine, în numele Domului.

Acum, după un an de zile, când s'au deschis din nou porțile Universităților, — pentru acelea care v'ați mai dus pe la Universitate — iată-mă că iarăși vă urmăresc, cu o nouă „scrisoare circulară” — nu știu pe câte dintre voi vă v'a găsi...

Gândul meu, cu aceasta nouă scrisoare, este tot acela, pe care vi-l — am spus în anul trecut — și care l-am repetat și aici, mai sus, — iar de altă parte, scopul acestei scrisori și gândul meu, merge și mai departe și ar vrea și mai mult...

Nădăjduesc că voi, ca niște fiice docile și bune nu ve-ți lăsa, ca galasul meu să răsune în pustiu, și veți lua bine în minte și la inimă ceea ce vă voi

spune, cu atât mai ales, cu cât ceea ce vreau să vă spun și să vă cer — o fac, știți prea bine în numele Domnului, — și totul va fi pentru binele și fericirea voastră. Vă rog, deci, să mă ascultați!

Dragelor mele!

Voi toate — din mila lui Dumnezeu, sunteți fiice ale Sf. Biserici — singura adevărată biserică a lui Isus Cristos. Pentru acest fapt, să fiți recunoscătoare și să mulțumiți lui Dumnezeu, pentru că în aceasta viață, nu poate fi o fericire mai mare... să fiți mândre pentru aceasta, cu mândrie sfântă (nu fudulie deșartă) și să faceți cinste Mamei voastre — Bisericii — și s'o reprezentați cu demnitate, ori unde și oricând. Să nu uitați, că spiritul acestei Bisericii, este spiritul iubirii — și cel ce nu are acest spirit, nu reprezintă spiritul Bisericii, și prin urmare, nici nu-i face cinste, ci o compromite — zic — pentru că mulți vor judeca Biserica, după puterea fiilor sau ficelilor ei și dacă ar fi cazul cu voi, vedeți cum puteți fi responsabile. Spiritul iubirii, — am spus — „Spiritul iubirii față de Dumnezeu și față de aproapele — și iubirea adevărată, nu poate fi fără de umilință și umilința nu-i umilință fără de ascultare și supunere.

Ce ascultare? Ce supunere?

Ascultare, dragelor mele, și supunere întru toate, față de poruncile și învățăturile Sf-tei Bisericii, — știind că Ea-l reprezintă pe Isus Cristos-Dumnezeu pe pământ — și prin urmare; nu poate greși, în cece privește adevărurile de credință (nu științifice) și adevărurile de morală (adecă regulele de viață, conform voinței lui Dumnezeu, pe care urmându-le putem ajunge la fericirea veșnică...)

Nu poate greși, notați-vă bine lucrul aceasta! Așa dar ori cum ar fi interpretat lucrul, una să știți și una să faci: urmează învățătura Bisericii, pentru că aceasta este singură mântuitoare.

Accentuez lucrul aceasta, deoarece mă înspăimânt când mă gândesc câte curente false vă pot influența și ducă la perire sufletească și la pierderea credinței singura comoară, care vă poate mângâia în ceasuri de restriște; singura făclie care vă poate lumina cărările întortochiate ale vieții, singura călăuză, care vă poate duce la adevărata țință și singura pavază care vă poate apăra de primejdii și de dușmani.

Vă rog deci, dragelor mele, faceți tot și folosiți-vă de toate mijloacele — ce ne sunt rânduite, — pentru a vă păstra și întări aceasta credință — și încă în adevăratul ei sens, supranatural... Și nu uitați că pentru aceasta vă trebuie harul lui Dumnezeu, — și harul lui Dumnezeu îl dobândim prin rugăciune (smerită, ferventă și statornică;) fapte bune, adecă viață creștinească, rodnică și curată, dar mai ales îl dobândim prin împărtășire demnă cu Sf. Taine — și cu cât o faci aceasta mai des și mai bine pregătit, cu atât va fi mai abundanț în sufletul tău, harul lui Dumnezeu, care cu împreună lucrarea ta, va aduce roade bogate, pe care le vei gusta nu numai în viața aceasta, dar mai ales în viața veșnică.

Intrebați-vă totdeauna, de câte ori vi-se ivește o învățătură sau principiu potrivit cu învățăturile și principiile Bisericii, ce valoare reală are, de unde pornește, cu ce scop și ce vă poate da și promite — cu cât de câtă garanță, — în viața aceasta și mai ales în cealaltă?...

Că nu este viață, afară de această viață — și aceasta o veți auzi mereu.

Nu este? Cu ce se poate proba? cu nimic pozitiv... Că n'am văzut, n'am auzit — nu-i destul — par'că nu poate exista ceva, ceea ce n'ai văzut, n'ai auzit, sau n'ai pipăit?

Dar dacă totuși este? atunci? ce va fi atunci? (Să zicem că ne-am lua după teoria aceasta: „nesiguranță“, nici atunci n'ar fi logic să te expui la un risc așa de mare. Noi însă, avem probe suficiente, studiile-le mereu.¹⁾

Este viețată după moarte, dar nu este așa cum o expune învățătura Bisericii (altă obiecțiune.)

Nu? nu-i așa? — dar cum este? E altfel? — Cum altfel? Spune ceva precis, ceva care să mă îndestulească, să mă mângăie, nu așa cu doară sau cu poate — și nici acela să nu-mi satisfacă tendințele mele sufletești (după adevăr, bine și frumos).

Că sufletul nostru, se reîncarnează într'un alt animal! (altă nerozie și mai cu coarne). Și pe urmă? — Pe urmă iarăși se încarnează — și tot așa, până odată — purificat — ajunge în nu știu ce „nirvană“, stare de repaus, de nesimțire: (neprecisă, neînțeleasă, nesigură și nesatisfăcătoare) . . .

Că și de este viață, dincolo de mormânt, te poți mântui, adevărat poți ajunge la fericire, și numai dacă trăiești, dnpă cum îți spune conștiința ta, asta-i legea asta-i morala și alta nu-i, nu primesc! . . . Alt principiu foarte frecvent și foarte ademenilor, și s'ar părea că foarte bun.

Așa ar fi, da, este și ceva adevăr și ceva bun, în acest principiu, pentru că de fapt, conștiința, (fiind reflexul voinței lui Dumnezeu) este o lege și urmând legea, înseamnă că poți, — trebuie, — să ajungi la scop.

Da, așa ar fi, atât numai că aceasta conștiință lege, poate fi și alterată, într'o măsură mai mare sau mai mică, după influențele înerne (ignoranță și pasiuni) sau externe (diversi agenți, sub multiple forme). Dovadă: conștiința mea, de pildă, îmi spune despre cutare lucru, că este rău, este imoral, deci să nu fac, — conștiința ta, — de pildă — îți spune despre acelaș lucru, că este bun, este moral (ori cel puțin că este indiferent) deci, poți să-l faci . . . Asta, apoi, poate varia la infinit. Unde-i dar norma sigură, armonică și uniformă?

Nu se vede limpede și numai din acest singur exemplu, că trebuie o altă lege, externă, pe care s'o accepte și s'o urmeze toți, în mod conștient și liber — firește — dar cu sancțiuni pentru cei cari n'ar urma-o?

Adecă cum? sancțiuni? atunci nu mai este liber omul, dacă va fi sancționat, pedepsit, pentru că nu respectă legea morală! (obiecțiune ce vi-se va face). Da sancțiuni, — adecă foarte simplu și foarte logic: ne urmând legea, — dată ca mijloc, — nu vei ajunge la scop (fericirea veșnică), atât, — și neajungerea la acest scop, pierderea acestei fericiri veșnice — din vina ta, — îți va fi destulă pedeapsă, destulă sancțiune. O explicație cât se poate de simplă și pe înțelesul și al necredincioșilor.

Și această lege externă, sigură, armonică, uniformă și fixă, pe care apoi s'o urmeze toți — în mod obligator, trebuie să fie emanată dela o autoritate universală, căreia să nu-i lipsească tripla putere: legislativă, judiciară și executivă, — și această autoritate, nu poate fi alta decât Dumnezeu, nici decum oamenii, fie

¹⁾ Cetiți mai ales: despre revelația sau descoperirea Dumnezeiască, — adecă modul cum Dumnezeu a comunicat oamenilor: adevărurile de credință (dogmele); regulile de viață (morală). — și felul în care El vrea să fie cinstit (cultul).

ei la aparență cât de mari filosofi, pentru că aceștia nu pot avea această triplă putere, amintită mai sus și mai ales — la oameni — nu poate fi universală, această putere, adecă aceeași și în acelaș sens, pentru toate timpurile, toate locurile, și pentru toți oamenii. Bucurați-vă — zic iarăși — că aparțineți acelei Biserici, care îl reprezintă pe Dumnezeu pe pământ și astfel, reprezintă — în chestiuni de morală — acea autoritate universală despre care vorbiam, în așa fel, cât aceasta nu poate greși. Fiți mândre cu mândrie sfântă — de această calitate — și faceți cinste Bisericii și fiți supuse Ei, în toate, cu bucurie și din toată inima, pentru că nu oamenilor vă supuneți, ci lui Dumnezeu. Faceți-i cinste prin viața și faptele voastre curate și creștinești, — și nu vă mulțumiți numai cu o viață letargică și indiferentă, ci trăiți viața creștinească — intens, rodnică și bogată în fapte!.. In ce direcție? Dacă nu veți ști, luați faptele milei creștinești (din catechism), meditați asupra lor și practicați-le.

De încheiere încă ceva. (Firește că nu pot într'o singură scrisoare să vă spun tot cât aș vrea și cât ar fi de spus, — vă rog însă, căutați și voi singure să vă instruiți, din cărți bune și ascultând și instrucțiuni de acest fel, când aveți ocazie. Totuși, încă ceva): Aș vrea — și se cere dela voi, — ca nu numai să fiți creștine de rând, ci să fiți creștine — model — și apostoli ai creștinismului, pe toate terenurile de activitate, posibilă pentru voi, potrivit împrejurărilor. De pildă: apostolatul exemplului bun, (rugăciune și deprinderea actelor de pietate în special împărtășirea cu Sf. Taine); apostolatul faptelor bune în favorul aproapelui; apostolat prin sprijinirea, răspândirea și apărarea presei bune, sub toate formele: ziare, reviste, cărți, etc., — ba chiar și apostolatul cuvântului, dacă este cazul potrivit, (în acest punct însă fiți foarte precaute, să nu sricați mai mult decât vreți să ajutați. In tot cazul, dacă sunteți atăcați în credința voastră, să vă știți justifică și apăra în spirit de modestie și dragoste, dar tot atunci, demn și hotărît. Pentru aceasta, vi se cere să studiați mereu).

Anul acesta, (și încă până la Paști) este an sfânt. Oștiți și știți și ce înseamnă. Meditați asupra învățăturilor despre Sfânta Liturghie și Sf. Biserică faceți-vă apostoli și pentru anul sfânt, — pentru ca să se răspândească cât mai mult Împărăția lui Dumnezeu în suflete, prin aplicarea roadelor răscumpărării, pe care Sf. Biserică le distribue în numele lui Isus, prin Sf. Taină — și în special prin Sf. Eucharistie, privită sub cele trei aspecte: 1. Prezența reală a lui Isus, ca Om și Dumnezeu. 2. Jerifa liturgică — și 3. Nutremânt sufletesc (Sf. împărtășanie), sau — pe care roade ale răscumpărării, — în mod tainic, dar real, însuși Isus Cristos le distribuie și acum, prin Biserica Sa.

Atât deocamdată . . . — Nu știu când ne vom mai revedea — chiar și numai în forma aceasta, prin scrisoare — pentru că voi sunteți tot mai multe și tot mai risipite și este greu să vă urmăresc. Nădăduiesc însă, că veți urma întocmai, toate sfaturile pe cari vi-le dau și vi le-am dat — în numele Domnului — și astfel, să ne putem revedea odată, acolo sus în cer, în adevărata noastră patrie, unde împreună și voi toate — și eu — și noi toți, să ne putem bucura, cu bucurie nesfârșită, văzând fața cea prea frumoasă, a Dumnezeului nostru..

Pentru acest scop, nu voi înceta să mă rog și să lucrez. — Faceți și voi asemenea!

Beiuș, luna Februarie 1934.

Părintele Spiritual.

C R O N I C Ă

† Ioan Hossu, paroh-protopop on. în Milșulmare, venerabilul Tată al Excelenței Sale: Episcop Iuliu de Cluj—Gherla și-a dat nobilul și eroicul suflet în nămile Creatorului, la 28 Februarie a. c., în al 78-lea an al vieții sale rodnice și 54 al preoției sale curate și nepribăvite.

Și pe această cale aducem cele mai sincere condoleanțe Preașfințitului Părinte Iuliu și Părintelui Teofil, precum și celorlalți patru frați — înalți funcționari de stat — pentru ireparabila pierdere pe care au suferit-o.

Dumnezeu să șeze cu dreptii, întru Impărăția Sa, sufletul bunului Preot și Părinte † Ioan.

*

Vremuri mai senine. Fără a face politică de partid ne exprimăm deosebita noastră mulțumire față de un binevenit ordin dat de către domnul Prefect al Județului Sălaj: *Dr. Mihail Gurzeu*. E vorba de ordinul Nr. 1347—1934 din 27 Ianuarie a. c., în care — între altele — ordonă d-ilor primpretori, notari, primari (și tuturor funcționarilor din subordine) să participe în mod obligatoriu la serviciul religios ce se oficiază în *Dumineci și sărbători legale*, dând exemplu și întărind ideea creștină, baza Statului nostru. Deasemenea, în viața particulară, să aibă comportarea morală, care să mențină prestigiul corpului din care face parte. Mai departe obligă funcționarii a da concursuri la organizarea de coruri bisericesti și serbări cu caracter religios, moral și național.

Acest ordin binevenit, ori care creștin îl salută cu bucurie, pentru că prevestește zile mai senine, acum, când totul pare că și-a dat oțana la distrugerea (pe căi laterale, dar foarte periculoase) a Bisericii și Statului Român, și când până și o însemnată parte dintre domnii notari (onoare excepțunilor!) în loc să ajute, au pus numai piedeci ori cărui sentiment religios, ba adesea și național, precum se plânge înesăși Episcopia de Cluj—Gherla, când semnlează notariat-le și primăriile d-ilor sobise ostentativ în dumineci și sărbători legale, citații la primării, exeroitări de funcțiuni comunale și adunări ținute, expres, în timpul Sfintei Liturghii. Numai dacă nu și-ar bate joc *vinovații* de acest ordin, care îl laudă îndea-juns pe Autor, adică numai dacă s'ar expouta!...

— Aproape simultan cu ordinul d-ilor mai sus, o altă înaltă autoritate din județul Sălaj: *Revizoratul Școlar al Învățământului primar*, în persoana șefului ei, *Dl. Dumitru Mărgineaau*, vine cu câteva ordine pe cari de asemenea nu le putem trece cu vederea. Iată-le:

1) Nr. 603—1934, în care se reînnoesc ordinele anterioare, ca d-ii *Directori Școlari să nu pună piedeci controlului învățământului religios, când se face de către Autoritatea bisericască respectivă, prin delegații săi, persoane eclesiastice.*

2) Nr. 1339—1934, prin care aduce la cunoștința tuturor domnilor *Învățători, că aceia, cari nu participă la Serviciul divin în dumineci și sărbători, sau dacă participă nu fac coruri cu școlarii și adulții pentru a da răspunsuri la Sf. Liturghie, contravin dispozițiilor Legii (art. 64) și ordinelor în vigoare și că astfel vor fi considerați ca absenți dela datorie și, în consecință, tratați ca atare.*

3) Nr. 1340—1934. Ordin-cheștionar spre a putea forma un plan sistematic pentru combaterea sectarismului, în comun acord cu autoritățile bisericesti.

În ce privește dl. Revizor al județului Sălaj, ore-

dem, este cunoscut cititoarelor noastre încă de acum doi ani, când am mai încreștat — cu o deosebită mulțumire sufletească — un alt *ordin pe care l-a dat tot Domnia-Sa împotriva jărdului, rușului de buze, scoaterii sprâncenelor, oxigenarea părului, a fumatului și pentru îmbrăcămintea care să nu fie în contradicție cu demnitatea misiunii ce-o reprezintă și care să nu jicniască bunul simț și educație morală.*)*

Noi nu-l laudăm nici pe Domnia Sa, nici pe dl. Prefect, deși ar merita-o deplin. Faptele sunt laude mai grăitoare și mai trainice decât cele mai alese fraze. Dacă am făcut sublinierea ordinelor de mai sus, am făcut-o pentru ca să arătăm cititoarelor noastre, că mai sunt laici, cari recunosc că Biserica nu este numai a trecutului, ci și a prezentului și a viitorului; că înfrățirea Școlii cu Biserica ar putea să aducă aceleași servicii neprețuite, pe cari, în trecutul vitreg, le-au adus Neamului Românesc.

Ce bine-ar fi dacă ar fi cât mai mulți preoți și învățători, cari în loc să acompanieze pe soțiile lor în lupta pentru d-ținerea „domniei“ mai mari în comună, ar înțelegă cât ar fi de feroică comuna, dacă energiile cheltuite în neoftelegeri, s'ar foloai în interesul poporului român creștin, în d-plină dragoste și armonie!

D, asemenea, binele ar fi pe deplin încoronat, dacă toți intelectualii din comune, lăând la o parte orice pretenții personale, s'ar uni, pentru a conduce poporul în bunăînțelegere, spre înaintare și progres!

Satele și Statul nostru ar fi mult mai feroicit!

Oare astfel de conducători nu vor aduce vremuri mai senine?

Să dea Bunul Dumnezeu!

D-na Dr Alma Mohor Popoviciu, medic, a ținut o conferință — nu demult — în sala Primăriei din Cluj, în care arată cum, deși suntem în al 16 an dela războiu, fenomenele de decadență a tineretului nostru nu numai că nu s'au atenuat, ci dimpotrivă, au luat proporții îngrijorătoare. Cauza tuturor decadențelor o vede în lipsa de educație moral-religioasă de care suferă acest tineret. Pentru dovedirea afirmațiilor citează procenta înspăimântătoare de elevi cuprinși de boli diferite, cari dovedesc o vădiță deraiare în educație și cere revenirea la normal.

Pentru sanarea crizei morale propune intensificarea educației morale și religioase nu numai la școli secundare, ci și la universități, prin ore și conferințe obligatorii și asociații religioase. Apoi, propune stabilizarea învățământului secundar la 8 clase, fără continue schimbări și cere în interesul aceleiași educații, ca școlile de băieți să aibă medic bărbat, iar școlile de fete medic-femeie. Mai crede, că ar fi bine, ca nimeni să nu fie admis la Universitate până va fi făcut serviciul militar în-tâi, pentru ca prin disciplina militară să fie pregătit

*) Profitând de aceasta ocazie, notăm și Posta Red. din Ianuarie a c. al »Școlii Noastre«. Citind aici, răspunsul al doilea, constatăm următoarele: o dș. inv. a scris — anul trecut — un articol în care a condamnat fardurile, sprâncenele ciupite și alte obiceiuri ușoare, sau ridicole, pe cari le-a văzut în București, iar nicidecum n'a condamnat Bucureștii (cunoaștem articolul.) Cineva (poate, călcat pe bătătură) a voit să dea în capul curajoasei și harnicei învățătoare (pe care de asemenea o cunoaștem f. bine!) cu un contra-articol prin care (numitul sau numita) confundând Capitala Țării cu femeile ușoare, de stradă, acuză pe inv. că ar fi condamnat... Bucureștii. Dar nu i-a reușit, căci dl. Revizor, care este și redactor resp. al Șc. N., și aici a fost la culme: pur și simplu nu i-a publicat articolul...

Il felicităm! Noi încă am fi făcut tot așa!

Red.

pentru disciplina universitară. Aci ne oprim. Dacă n'ar fi lucru public, că milităria, nu instituția ca atare (Armata) ci membrii ei decăzuți moralicește până la ultimul grad, promovează necurăția morală destrăbălarea, înjosirea și disprețuirea celor mai sfinte lucruri (Biserica, Altarul, Sfinții, Sacramentul, etc.) sfidând și înjurând (a la bir'aru' cel mai ordinar) pe însuși Dumnezeu, n'am avea nimic de spus, dar când până și ofițeri superiori premerg cu exemplu de blefemii, noi credem, că ar fi păcat să vărm tineretul fraged și flexibil în această sodomă înfăi și pe urmă să-l ducem la... Universitate. Ași cum este, e f' rău, dar până când Armata n'ar fi curățită de putregai, până nu s'ar legifera „ble-famiile și

sacrilegiile“ în și afară de Armată, și am avea garanța că se respectă legile (care caz nu este astăzi), așa cum propune D-na Dr. A. M. P. ar fi și mai rău.

În fine D-na Medic mai cere încurajarea că ătoriiilor și înlesniri pentru plasarea în oficii, etc., a celor căsătoriți. Toate bune și frumoase, numai dacă s'ar realiza. Singur chestiunea armatei se poate discuta. În teorie și aceasta ar fi bine, în practică, avându-se în vedere starea deplorabilă în care se găsește Armata din punct de vedere religio-moral, momentan nu. Sperăm însă că și aici vor veni vremuri mai senine. La aceasta însă, trebuiește un „om.“

Avea-va Armata „omul“ providențial ?

Sir.

RĂSPUNSURI

dăm celor ce ne cer lămuriri — ori sfaturi — în chestiuni de „morală“ și viață practică religioasă. Răspunsurile se dau în ordinea primirii corespondenței. Întrebările să fie clare și nici prea lungi, nici prea scurte. Cel ce ne scriu, să menționeze și numele sub care doresc să primească răspunsul. Scrisorile insuficient timbrate se refuză.

Nr. 100 Care este salutul cel mai frumos, mai răspândit și mai creștinesc? Despre aceasta am scris în foaia „Calea Vieții“ din anul 1917, dacă vor mai fi mulți între noi cari să și aducă aminte de această foaie. Acum să răspundem în ordinea în care ni-se pun întrebările aici.

Care e salutul cel mai frumos? Dacă se cere să alegem dintre toate salutarile ce se pronunță pe pământ, nu o putem spune. Nici nu le cunoaștem, de aceea nu putem spune, care e cel mai răspândit. Ne închipuim că cel mai răspândit va fi al budhiștilor ori sitoienilor (de cumva au un salut comun), pentru că ei sunt religia cea mai răspândită. — Ni se pare însă că și întrebătorul nostru s'ar mulțumi să-i arătăm care salut e mai creștinesc?

Orice salut e frumos, fie chiar între păgâni, dacă se pronunță cu gândul serios de a da binețe cuiva. Creștinesc e iarăș orice salut, care se pronunță cu inimă creștină, fie că el conține o urare (Să trăiți!), fie că el este o mărturisire de credință (Hristos în mijlocul nostru; Lăudat să fie Isus Hristos) Sunt pure acte convenționale, de multe ori absolut respingătoare, salutarile cari exprimă raporturi de subordonare la cel salutat („să-ut mâna“: chiar dacă se face, nu e decât lingușire; „plecăciune“, „sluga D-voastră“, ia poftim trimite-l pe respectivul să-ți aducă o gazetă dela chioșc, să vezi dacă o face „sluga plecată“?)... E cel mai obișnuit, fiindcă nu exprimă nimic: „am onoare a Vă saluta“, cum e în alte limbi: „ich habe die Ehre.“ și după modelul altor limbi s'a introdus și la noi formula prescurtată „am onoare“! la ce auzim răspunzându-se: „și eu am“... (Lumea grăbită de azi cultivă prescurtările: auto, foto, pathé... N'a trebuit multă vreme ca în loc de „pofțiți domnilor în vagoane“, conductorii noștri să strige numai „vagoane“, și asta când s'a pus trenul în mișcare).

Dar să revenim la salutul creștinesc. În Vechiul Testament se salutau cu „pace ție“, „Dumnezeu“ să-ți fie milostiv“, „Iehova să fie cu tine“. Cu această urare de bine era împreună o întrebare de sănătate, pentru aceea „a în-

treba de sănătate“ însemna la Evrei: a saluta pe cineva. La acestea se mai adăoga o sărutare, la gură ori în barbă. Fiindcă atari saluturi reclamau mult timp, cei ce aveau o misiune grabnică, nu aveau voie să salute, așa învață și Hristos pe apostoli când îi trimite pentru prima oară. Mai era în T. V. salutul „bucură-te“, după Arhanghelul Gavril așa salutăm până azi pe Preacurata Fecioară. (O închinare asemănătoare este la poporul nostru pe Jin: „să ai bucurie“, „Dumnezeu să te îmbucure“, „bucurie bună“!)

Apostolii și vechii creștini întrebuntau salutul evreesc resp. cel roman, de urare. Curând s'a introdus formule de laudă divină ori de mărturisire a credinței. Sf. Ion Gură de aur își începea cuvântările cu „Lăudat să fie Dumnezeu“, sf. Augustin zicea: „laudă lui Hristos“. De acolo se va fi dezvoltat în Apus salutul „lăudat să fie Isus Hristos“.

În ritul nostru oriental s'au fixat două saluturi creștinesci: unul e pentru toată lumea, „Hristos a înviat“ la Paști, altul e pentru preoți, la liturgie: „Hristos în mijlocul nostru.“

Dela popoarele de rit latin, cu care ne găsim împreună, mai ales în regiunile, unde mai mult s'a putut afirma influența lor, cum și prin cărți de religie traduse dela latini, și cu concursul unor clerici creștini la aceia, s'a introdus și la noi salutul „Lăudat să fie Isus“. Alții, reținând numai ideea „salutului creștinesc“, țin la formula orientală: „Hristos în m. n.“

Noi credem că lucrul acesta, cu salutul creștinesc, nu trebuie forțat. Italienii, Germanii și au, Francezii noi! Să forțăm introducerea sentimentului creștinesc în orice salut românesc. Încolo, practica, uzul singur e în măsură să devie arbitru în cauză. Dacă cutare formula de salut se va generaliza, va fi introdusă, dacă nu, vom rămânea cu ce suntem și cum suntem. Principalul e ca să fie Hristos în inimile noastre!

N. B.

Posta Red. și Administrației

Pentru numărul de Paști pe iubii colaboratori îi rugăm, să ne trimită materialul de publicat până la 20 Martie, cel mai târziu.

Părintele care ne-a câștigat 52 de abonați noi ne sfătuiește stăruitor să ștergem orice favor material pentru cei ce câștigă abonați noi, zicând că aceasta trebuie s'o facă cititorii din convingere, avându-se în vedere că este vorba de o revistă pur-creștină. Și mai zice că, dacă pentru baluri, toalete scumpe, călătorii de plăcere, lux, etc., se găsește bani, trebuie să se găsească puținței gologani și pentru scrierile bune. — De aceea rugăm pe binevoitorii revistei, cari s'au silit și se allesc a o răspândi, să binevoiască a ne aviza — pe o carte postală — de ce părere s'nt. Să ștergem — pentru viitor — favorul acesta ori să-l menținem? Să-l ștergem total, ori să-l menținem așa, că aceia cari renunță la favor, să ne trimită adresa unei familii sărace, căreia să-i trimitem, noi, gratuit revista, un an întreg?

Dș. V. St. Iași. Vă mulțumim pentru zelul neobosit și desinteresat pe care îl depuneți în interesul Florilor de crin. Isus să vă binecuvinteze și sf. Tereza să vă aibă în paza Sa.

La Administrația Revistei au mai intrat următoarele sume:

DI. Ivan Serb — Șimleu	180 Lei
Dna Valeria Ardelean — Bocșa	120 „
Dș. Livia Fodorean — Aiud	60 „
Bibl. Instit. Surorilor de Ocr.-Iași	200 „
Dș. Victoria Stoica — Iași	120 „
Pr. Dr. Coriolan Sabău — Turda	120 „
Dna Eugenia Săbău — Cluj	120 „
Dș. Silvia Sabău — Gheorgheni	120 „
Dș. Leontina Balint stud. — Turda	120 „
DI. Ghiță Cutuș st. — Turda	100 „
Dna Elena Nyerges — Blaj	120 „
Dna Marg. Măndruțiu — Turda	120 „
Dna Otilia Ing. Bozdog — Turda	120 „
Dna Iustina Rusu — Huedin	120 „
Dna Susana Dr. Mureșian — Cluj	120 „
Dna Maria Merghesiu	120 „

Tuturora mulțumim.

